ԺԲ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4371 | 8/21 ՅՈՒԼԻՍ 1900 | ՇԱԲԱԹ | 24 ՌԷՊԻՒ, ԷՎՎԷԼ 1318 | ԺԲ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4371

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼ-Ք ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղրշ.
» »	վեցամսեայ	70 »
» »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշւով:

Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատուն:

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՑԸ

Մէկը կար մէկը չի կար, միամիտ պառաւ մը կար, որ իր խարխուլ և կխափուլ տան դէգլին տակ չի մնալու համար, գիշեր ցորեկ կ'աղօթէր ըսելով. «Ա՛խ, Աստուած պապա, տունս վար չեկած, ինծի խապար տուր որ ժամ առաջ դուրս նետուիմ։»

Անցան օրեր ու ամիսներ, և ահա պառաւին տանը տանիքէն գերան մը ինկաւ զոր պառաւ մամիկը մէկ երկու գամով տեղը հաստատել տուաւ։ Քիչ վերջը, տան պատերէն մէկը կը ճեղքուէր և մամիկը զայն ալ կը պարտկէր վայրկեանին։ Քիչ մըն ալ անցաւ և ահա առաստաղը կէս մը բացուելով քանի մը կղմինտր կը թափէին պառաւին խշտեակը, բայց մամիկը այդ պատառուածքն ալ կարկըտեց ինչպէս կը կարկտէր իր ցնցոտիները։

Հուսկ յետոյ, գիշեր մըն ալ, երբ պառաւը հազիւ իր սովորական աղօթքը դեռ բերանը անկողին կը մտնէր, ահա շնդալից կը փլէր իր տնակը, որուն փլատակներուն տակէն սակայն առանց վտանգի ազատեցին զինքը։ Եւ երբ մամիկը տրտունջ կը յայտնէր Աստուծոյ, առանց իրեն իմաց տալու տունը փլցնելուն համար, ահա ձայն մը որ եթէ Աստուծոյնը չէր՝ գոնէ տրամաբանութեանն էր անշուշտ՝ իրեն ըսաւ. «Քա մամիկ, ես երեք անգամ ազդարարեցի քեզի, բայց երեք անգամ ալ բերանս գոցեցիր։»

Ճիշդ սա միամիտ պառաւին պատմութիւնը կը յիշեմ երբ մեր կրթական հինցած ու փտած շէնքին վրայ սապէս կամ նապէս կիսկատար նորոգութեանց կը ձեռնարկուի։

Սանկ անկեղծութեամբ խոստովանելով, մեր մէջէն ո՞վ չէ եղած գոնէ, սանկ մէկ անգամ մը, գէթ համը առնելու համար, թաղական կամ հոգաբարձու, իր բնակած թաղին մէջ, բայց ըսենք, ձեռքերնիս խղճերնուս վրայ, թէ կա՞ն մեր մէջ շատեր որ ձեռնհասօրէն գիտնան վարել վարժարան մը։

Բանս ոչ ոք վիրաւորելու հանգամանք ունի, զի վարժարան մը վարելը ըստ ինքեան մասնագիտութիւն մըն է, որ ընդածին տրամադրութեան, երկար ուսումնասիրութեան և յարատեւ աշխատութեան կը կարօտի, պայմաններ զորս պահանջելը արդար չպիտի ըլլա՛ր մեր թաղականներէն և հոգաբարձուներէն։

Բայց ցորչափ այդ թաղականներուն և հոգաբարձուներուն ձեռքն է սակայն մեր կրթական մեքենային ղեկը, Ուսումնական Խորհուրդը պարապ տեղը իր խելքը կը մաշեցնէ, կարծելով թէ նաւուն խելքը կրնայ իր ուզած տեղը ուղղել, երեկ կրթական կանոնագիր մը հրատարակելով, այսօր կրթական քննիչներ և վաղն ա՛լ վարժապետանոց մը հաստատելով։

Վարժապետ հասցնելը գովելի նպատակ մըն է, բայց այդ հասած վարժապետներուն արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար վարժարաններ պատրաստելը կարծեմ ալ աւելի գովելի պիտի ըլլար։

Գուցէ առարկուի թէ ուսուցիչն է որ կը կազմակերպէ վարժարանը և երբ իրենց վսեմ պաշտօնին գիտակցութիւնը ունեցող ուսուցիչներ ունենանք, մեր վարժարանները ինքնին պիտի բարեկարգուին։

Իսկ մենք կը կարծենք թէ առոր ճիշդ հակառակն է որ ճշմարիտ է և որ եթէ ունենանք իրենց անուան արժանի վարժարաններ, արժանաւոր ուսուցիչները չպիտի պակսին և չեն ալ արդէն պակսիր մեր մէջ։

Մենք չենք կարծեր բնաւ թէ ուսուցչական ապիկար մարմին մըն է որ մեր կրթական արդի ողորմելի յարկերուն ծընունդ տուաւ, այլ այս վերջիններուն ողորմելի կացութիւնն է որ խեղճ ու ապիկար ուսուցիչներու երամակ մը պատրաստեց, ճիշդ տնտեսագիտական այն անդրդուելի օրէնքին ուժով որ խնդրանք կը կոչուի և որուն մատուցումը հլու հպատակն է միշտ։

Ի՞նչ, եթէ մեր մէջ կան արժանաւոր ուսուցիչներ, միթէ անոնք ամէնքն ալ մէյմէկ համալսարանի՞ ծնունդ են։ Ո՛չ, անոնք բնական պտուղն ու արգասիքն են այն վարժարաններուն որոնք Ճեմարանէն սկսեալ մինչեւ Նուպար-Շահնազարեան, Հայկական-Կրթարան, Պէրպէրեան և Սուրէնեան, արժանաւոր ուսուցիչներու խնդրանք մը յառաջ բերած էին մեր հասարակութեան մէջ։

Չի կարծուի թէ «խնդրեցէք և տացի ձեզ»ը Աստուածային սովորական պատգամ մըն է։ Անոր խորախորհուրդ կողերուն մէջ կը պարփակուի սերմը ամբողջ ընկերական, տնտեսագիտական և այլ ճըշմարտութեանց։

Ուսումնական Խորհուրդին վարժապետանոց մը հաստատելու խորհուրդէն հրաժարելու խորհուրդը տալու չենք վարանիր մենք, պայմանաւ սակայն որ ան ալ չի վարանի հարկ եղածը ընել որպէս զի ազգային վարժարանները ի վիճակի ըլլան չենք շնորհք ուսուցիչները ապրեցնելու։

Խնդիրը քանակին վրայ չէ այլ որակին և ցորչափ չի համոզուինք թէ մեր Պոլսոյ 48 վարժարաններու տեղ պէտք է միայն 12ով և 300 սաչափ ուսուցիչներու փոխարէն, 60ով գոհանալ, բան մը կարելի չէ ընել որ չի նմանի պառաւ միամիտ մամիկին ըրածին որ ամէն իրիկուն չի պառկած կ'աղօթէր ըսելով. «Ա՛խ, Աստուած պապա, տունս չի փլած իմաց տուր ինծի» և փոխանակ հիմնական դարման մը խորհելու, կխափուլ տան այսօր մէկ կողմը, վաղը միւսը ծեփծեփելու կարկտաններ կ'ընէր։

Գիտեմ, այո՛, մենք Հայ ենք, Արեւելքցի ենք, և պիտի հարցուի թէ հայու անկարող ուսուցիչները, որոնք լէգէոն կը կազմեն այսօր, շնորհիւ մեր արդի ողորմուկ վարժարաններուն, ի՞նչ պիտի ըլլան երբ թուով քիչ բայց լաւագոյն վարժարաններ, հարուստ պիւտճէներով, լաւագոյն ուսուցիչները ընտրեն միայն։ Ես գիտե՞մ թէ ի՛նչ պիտի ըլլան... որոմը ի՞նչ կ'ըլլայ երբ ցորենին հասկէն կը զատուի։ Ո՞վ կը զբաղի ատով։ Ո՞վ գիտէ, գուցէ թեկնածուներ ժամկոչութեան և նոյն իսկ տիրացութեան ալ, որոնց մէջ բաղաձայնները ձայնաւորներէն շատ աւելի են, ինչպէս որ անարժան ուսուցիչներ աւելի շատուոր են քան թէ արժանաւորները մեր մէջ։

Զ. Ե.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻՑ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

Բ.

ԿԱԶԲԵԼՍԿ, 27 յունիսի 1900

Կավկազ լրագրի այս տարւոյ յունիս 10ի համարում հետեւեալ հետաքրքրական տեղեկութիւնը կայ ժառանգական մի գործի վերաբերեալ.—

Եգոր Պիրոցկի որ Տաւրիկեան նահանգում ահագին կալուածի տէր էր՝ զարմանալի տարօրինակ մարդ էր։ Նա սաստիկ սիրում էր ձիադարմանութիւն, պահում էր առանձին տեսակի Հունգարական ձիեր և այն աստիճան սիրում էր իր դարմանած անասուններին, որ ոչ միայն ամառը, այլ նոյն իսկ ձմեռը ինքը հովուութիւն էր անում...։ Պիրոցկին փակ կեանք էր վարում իր կնոջ հետ, որ նոյնպէս տնտեսութեան սիրահար էր, և շատ փող ունէր։ Ծերունին բանկերին չէր հաւատում, տոկոսաբեր թղթեր չէր գնում և ոսկին պահում էր սնտուկներում որոնք ամրացրած էին երկաթէ կապերով՝ ըստ հին սովորութեան։ Մի քանի տարի առաջ այս Եգոր Պիրոցկին մեռաւ, նրանից յետոյ և նրա այրին, առանց որ և է կտակ թողնելու։ Այն է՝ պատրաստւում էին միլիօնատէրի ստացուածքն անժառանգ հրատարակել (—որպիսի ստացուածքը անցնում է պետութեան—), բայց յանկարծ, անսպասելի կերպով, լոյս ընկաւ ժառանգ, ոմն Ֆեդոր Պիրոցկի։ Սկսեցին թխել-սարքել ամենազարմանալի թղթեր, դուրս եկան վկաներ, որոնք ապացուցանում էին նրա ազգականութիւնը. խոշոր գումարների հոտ փչեց օդի մէջ, վրա թափվեցին փաստաբաններ, և վերջ ի վերջոյ Ֆեդոր Պիրոցկին ճանաչվեց բոլոր հարստութեան ժառանգ։ Նրան յանձնեցին մեծ քանակութեամբ փող, ժառանգեցրին մի քանի հազար դեսիատին կալուածներ, և երեկվայ աղքատը միլիօնատէր դառնալով երջանիկ էր զգում իրան։

Բայց նրա բախտաւորութիւնը կարճատեւ եղաւ։ Դուրս եկաւ որ Ֆեդոր Պիրոցկին ոչ միայն ժառանգ չէ, այլ նաև ազգական չէ, այլ պարզապէս նոյն ազգանունն է կրում պատահաբար։ Միլիօններից զրկված և նորից աղքատացած Ֆ. Պիրոցկին դուրս եկաւ իր փառաւոր ապարանքներից և գնաց Ալեշկի, որտեղ կեանքին վերջ դրեց՝ լուցկիով թունաւորուելով։ Աղքատ-միլիօնատէրին թաղեցին ժողովարարութեամբ, իսկ բոլոր կարողութիւնը անցաւ պետական գանձարանին։

Այն ժամանակ նոր դատ սկսվեց Տաւրիկեան նահանգի ազնուականութեան և պետական կալուածքների մինիստրութեան մէջ։ Ազնուականների ներկայացուցիչները, հիմնվելով այն օրէնքի վրա, որով անժառանգ մնացած ստացուածքը յանձնվում է այն դասակարգին, որին պատկանում է տէրը՝ պահանջում էին յօգուտ իրանց Մագդալինովկա դաստակերտը, 10,000 դեսիատին հողով. բայց նրանք բոլոր օրինական ժամանակամիջոցները կորցրել էին, գործի մէջ չէին մտել՝ երբ զանազան կեղծիքներով ազգանունակիցը հռչակվում էր իբրեւ միակ ժառանգ, ուստի գանձարանն իր պահանջներն արտայայտեց։ Այս մասին գործը շատ երկար տեւեց և միայն անցեալ տարի վերջնական վճիռ կայացաւ յօգուտ պետական ստացուածքների և արդէն օրինական ույժ ստացաւ։

Բայց ներկայումս ծագում են նոր բարդութիւններ, առաջ են գալիս նոր թեկնածուներ ժառանգութեան և Պիրոցկիի ժառանգութիւնը դարձեալ հանդիսանում է մի համեղ պատառ։

Խոխոեմները, խեղճ համեստ կօշկակարներ, որոնք Ղարասուբազարցիներին մատակարարում են ամեն տեսակ կօշիկներ՝ յանկարծ գտան բարեբար-փաստաբաններ, որոնք մի որոշ տոկոսով, որ շատ նման է առիւծի բաժնին՝ խոստանում են նրանց տէր դարձնել անժառանգ միլիօններին։

Խոխոեմները շարունակում են բաշմակ և տուֆլի կարել, իսկ փաստաբանները գործում են, և ինչպէս հաղորդում են լրագիրները՝ մեծ աջողութեամբ։ Գանձարանը գործը տարել էր՝ դատարանում ապացուցանելով, որ Պիրոցկին եղել է սերունդ պարսկահպատակ հայ Սարախանօվի, ուստի և չէր կարող լինել ազգական Ֆեդ. Պիրոցկիի, այն հին ճիղագրութեամբ՝ որի վրա մասնակից էր լինում կեղծ ազգականը, որ միայն ազգանուանակից էր։ Իսկ այժմ փաստաբանները գտել են և ապացուցանում են, որ եղբարք Խոխոեմները ուղիղ գծով սերունդ են պարսկահպատակ Սարախանօվի, որին ինքը գանձարանը, նրա հետ և օրէնքը, ճանաչել են իբրեւ ցեղապետ Պիրոցկիի։

Իբրեւ ապացոյց՝ փաստաբանները բերում են բազմաթիւ դօկումենտներ, որոնցից շատերը առնված են Ֆեդոր Պիրոցկիի գործերից։ Սա մտադիր է եղել, բայց չէ աջողվել, նրանց ոչնչացնելու, որովհետեւ նրանք հաստատում են Եգոր Պիրոցկիի ազգականութիւնը Խոխոեմների հետ, որը ազգանուանակիցը, պարզ է, որ չէր կամենայ հրապարակ հանել։ Բայց բացի այս դօկումէնտներից, որ ամեն կողմով խանգարիչ են՝ կայ և հետաքրքրական հնութիւն—մի հրովարտակ, որ ծածկված է գեղարուեստական գրերով և զանազան գոյնի նկարներով։ Այսպիսի արխէօլօգիական հնութիւնը հեռացնում է որ և է կասկած նրա կեղծ լինելու մասին, թէպէտ Պիրոցկիի գործում այնքան շատ կան կեղծիքներ, որ պէտք է առանձնապէս զգոյշ լինել։ Այս հրովարտակը տրված է հայ Սարախանօվների անունով։ Բայց թէ փաստաբանները կաջողի՞ն արդեօք ապացուցանել Խոխոեմների ազգականութիւնը Սարախանօվի հետ՝ ցոյց կը տայ մօտիկ ապագան։—

Այստեղ վերջանում է Կավկազի տեղեկութիւնը։ Էական դժուարութիւնը, լրագրի խօսքով, ներկայումս կայանում է նրանում, որ ապացուցվի Խոխոեմների ազգականութիւնը Սարախանօվի հետ, կամ նրանց ծագումը Սարախանօվից։ Կարող ենք հաստատ աղբիւրից հաղորդել, որ Թիֆլիսում գտնվում են անկասկածելի դօկումէնտներ, որոնք ապացուցանում են Խոխոեմների ծագումը Սարախանօվից։ Այս դօկումէնտներն են Ցովսէփի Երկայնաբազուկ Արղութեանի և Ներսէս Ե. կաթողիկոսի ինքնաձեռագիր նամակները, անցեալ դարի ութսունական և ներկայ դարի երեսնական թւականներից, որոնց մէջ մի քանի առիթներով յիշված են այս ազգանունները (իբրեւ Ղարասուբազարի հայոց եկեղեցու երեցփոխները) և ասված է, որ Խոխոեմը (Խոխոյեան) Սարախանեանի սերունդից է։

Այս դօկումէնտները գտնվում են պ. Աղէքս. Երիցեանի ձեռքին, որ ներկայումս զբաղուած է Խոխոյեան—Սարախանեան ազգականութեան հետազօտութիւնը գրել այս դօկումէնտների հիման վրայ։

* * *

Պետերբուրգում հիմնվեց Արեւելքի երկիրներու վերաբերեալ գիտական ուսումնասիրութեան մի նոր ընկերութիւն։ Ընկերութեան վարչութիւնը լինելու է Պետերբուրգում, իսկ բաժինները Մոսկվայ, Վարշաւայ, Լոձ, Նիժնի Նովգորոտ, Թաւրիզ, Երեւան, Բուխարա, Խածկոնե, և մի քանի ուրիշ քաղաքներ։ Ընկերութեան պատուաւոր անդամներ ընտրվեցին ֆինանսների և զինուորական մինիստրները՝ Վիտտէ և Կուրոպատկին, աշխարհագրական ընկերութեան Նախագահ Սեմէօնով, դեսպան Տ. Նելիդով, և ուրիշ բարձրաստիճան անձինք։

* * *

Յունիսի 16ին Թիֆլիսում վախճանուեց յայտնի փաստաբան երդուեալ հաւատարմատար Գաբրիէլ Տ. Ստեփանեան։ Դա Կովկասի առաջնակարգ փաստաբաններից մէկն էր։ Հետեւեալ տեղեկութիւններն են տալիս թերթերը նրա մասին։ Տր. Ստեփանեան ծնուել է 1851 թւականին և մեռաւ ուրեմն դեռ եւս երիտասարդ հասակում։ Աւարտելով իր ուսման ընթացքը Թիֆլիսի կլասիքական գիմնազիայում 1871 թւին նա մտաւ Պետերբուրգի համալսարանի իրաւաբանական ֆակուլտետը, ուր և աւարտեց իր ուսման ընթացքը 1875ին։ Բարձրագոյն ուսումն աւարտելուց յետոյ հանգուցեալը մտաւ պետական ծառայութեան, այն է կովկասեան զինուորական նահանգական դատարանը, որպէս դատաստանական պաշտօնների կանդիդատ (թեկնածու)։ Շուտով նա ստացաւ զինուորական պրօկուրօրի օգնականի պաշտօն։ Նա պետական ծառայութիւնը թողեց 1889 թւին և այդ թւին արդէն մտաւ մեր քաղաքի երդուեալ հաւատարմատարների յարկը։

Օժտուած լինելով ճառախօսութեան ընդունակութեամբ, առոյգ դատողութեամբ, և գործերի էութեան ստոյգ ըմբռնողութեամբ, Տէր Ստեփանեան շատ շուտ գրաւեց պատուաւոր դիրք մեր Կովկասի իրաւաբանների շրջանում։

Յունիսի 20ին տեղի է ունեցել թաղումը։ Յուղարկաւորութեանը որպէս հաղորդում են լրագիրները մեծ բազմութիւն է ներկայ է եղել։ Ներկայ են եղել Թիֆլիսի նահանգական դատարանի և Կովկասեան զինուորական դատարանի նախագահները, դատաստանական պալատի և նահանգական դատարանի անդամները, գեներալ Ամիլախվարի, Թիֆլիսի կոմենդանտ Բէյտեր, Թիֆլիսի բոլոր երդուեալ հաւատարմատարները և նրանց օգնականները։ Դագաղի վրայ դրուած էին բազմաթիւ պսակներ։

Նոյն օրը Թիֆլիսի Մետեխի բանտի մի քանի հայ և օտարազգի բանտարկեալների ցանկութեամբ, բանտի Հայոց եկեղեցու մէջ հոգեհանգիստ է կատարուել հանգուցեալ փաստաբանի համար։ Եկեղեցին լիքն է եղել ամէն ազգի բանտարկեալներով որոնց կողմից մետաղեայ պսակ է ուղարկուել դագաղի վրայ դնելու համար։

ԱԲԷԼ ԱՊՐԷՍԵԱՆՑ

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ

Բ.

Զ.— Վարժապետը պատմական ուսման համար պիտանի հմտութիւն ունենալէ յետոյ, աշակերտներուն իր դասը հաճելի ընելու եղանակէն պէտք չէ բնաւ խոտորի. արդէն տղաք գիտուն ու խելացի վարժապետը կը սիրեն, մանաւանդ երբ ան իրենց ուշադրութիւնը միշտ յարուցած վիճակի մէջ պահելու գաղտնիքը գիտէ և զանոնք մարդու տեղ կը դնէ. սակայն ընդհանուր կանոններ կրնան ցուցուիլ դիւրագոյն ուսուցման մէթոտին մասին, որոցմէ մէկ քանին արժան է յիշատակել հոս։

Երբ, օրինակի համար, ուսուցիչը Հռոմայեցւոց պատմութիւնը կը սկսի դաս տալ, կ'առնէ քարտէս մը որուն աջ ու ձախ կողմերը բաւական լայն միջոցներ պարապ ըլլան ու մէջտեղը Եւրոպան, Ասիոյ արեւմտեան կողմը և Ափրիկէի հիւսիսային մասը նշանակուած ըլլան. անոր մէջ պիտի ցուցուին բնական բաժանումները, ինչպէս ծով, գետ, լեռներու շղթայ եւայլն, պիտի նշանակուի Հռոմ քաղաքը սեւ գոյնով, նոյնպէս պիտի նշանակուին այդ քաղաքին հիմնուած ատեն Իտալիոյ մէջ գտնուած ուրիշ քաղաքները, Իտալիայէն դուրս զանազան երկիրներու և քաղաքներու անունները տեղն ի տեղոյ. բայց ասոնք բնաւ գունաւորուած պիտի չըլլան. ուսուցիչը պիտի ցուցնէ նախ Հռոմը՝ որ սեւ կէտ մըն է, պիտի պատմէ անոր հիմնարկութեան թուականը, պարագաները, բնակչութիւնը, եւլն. միեւնոյն ատեն քարտէսին աջ կողմի պարապ միջոցին վերի ծայրը պիտի նշանակէ սեւ գիծ մը որ կը համապատասխանէ Հռոմ քաղաքը ցուցնող սեւ կէտին և անոր քով պիտի գրէ քաղաքին հիմնարկութեան թուականը և գլխաւոր պարագաները խիստ համառօտ, մէկ կամ երկու տողի մէջ. իսկ ձախ կողմը պիտի գրէ այդ հիմնարկութեան մէջ գլխաւոր դեր կատարող անձին կամ անձերուն անունները, կատարած գլխաւոր գործերնին և մահուան պարագաները, նոյնպէս խիստ համառօտ։ Առաջ երթալով պատմութեան մէջ, կը տեսնենք որ Հռոմ աշխարհակալութեամբ կը տիրէ շրջակայ մաս մը երկիրներու. ուսուցիչը, այս անգամ, նոր գրաւուած տեղերը քարտէսին վրայ կը նշանակէ՝ դեղին ներկելով զանոնք, և քարտէսին աջ կողմը նախորդ գրածին տակ դեղին գիծի մը քովը կը գրէ այդ գրաւման թուականն ու պարագաները, և հանդիպակաց եզերքը կը նշանակէ երեւելի անձերը այդ ժամանակամիջոցին, անոնց է՛ն նշանաւոր գործերն ու մահուան պարագաները։

Շարունակելով պատմութիւնը, կը տեսնենք որ Հռոմ հետզհետէ կ'ընդլայնէ իր տիրապետութեան շրջանակը. ուսուցիչն ալ, ամէն յարմար ժամանակամիջոցի, նոր աշխարհակալուած տեղերը քարտէսին մէջ կը գունաւորէ, ուշադրութիւն ընելով որ տարբեր գոյները իրարմէ դիւրաւ զանազանուին. զոր օրինակ Հռոմը սեւ, անմիջապէս գրաւուած երկիրը դեղին, յաջորդը կանանչ, չորրորդը կարմիր, եւայլն, միանգամայն թուականներն ու կարեւոր գիտելիքները չմոռնար նշանակել քարտէսին երկու կողմը։ (Երբ Հռոմէական կայսրութիւնը կը սկսի տկարանալ, երկրորդ քարտէս մը առաջինին հակառակ ձեւով շինուած պիտի ցուցնէ թէ ո՞ր երկիրները, ե՞րբ և ի՛նչ պարագաներու մէջ անջատուած են իրմէ։) Եթէ ուսուցիչը ամէն մէկ աշակերտի այսպիսի քարտէս մը շինել տուած է, ըսել է ամէնքը կ'ունենան մէյմէկ համայնացոյց պատկեր Հռոմէական պատմութեան, որուն վրայ ակնարկ մը կը բաւէ վերյուշելու համար ամբողջ դարընթացքի շրջանի մը նիւթը։

Է.—Քարտէսի հետ համընթացաբար գործածութեան արժանի են պատկերները, ոչ միայն պատմական անձանց, զոր օրինակ Աղեքսանդրի, Օգոստոսի պատկերները, այլ գլխաւորապէս երկրային զանազան դիրքերու, շէնքերու, վաղեմի ժողովներու, պատերազմներու, պատժոց կիրառութեան, խնճոյքներու, հանդէսներու, եւայլն պատկերները, որոնց մէկ խումբը ամբողջ պատմական շրջան մը ներկայացնէ. տղոց համար ախորժելի է մինչեւ իսկ տեսնել իրենց դասարաններուն կամ տուներուն մերկ պատերը՝ այսպիսի պատկերներով զարդարուած։ Կարգ մը վաճառականներ աւելի դրամ պիտի շահէին իրենց ուշադրութիւնը դարձնելով սա կէտին վրայ՝ թէ տղոց գործածելիք սեղանի պնակներ կամ թաշկինակներ աւելի հաճութեամբ և թերեւս աւելի

—)(3)(—

ՄԱՔՍ ՆՈՐՏԱՈՒ

ՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ՆՈՐՕՐԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ա.

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԻՒԹԸ

Ու ասիկա բնական է արդէն։ Օրինաւոր, բուռն կեանքը, ընթացիկ գաղափարներու նայելով, չի թուիր պարունակել պատմուելու արժանի բան մը։ Թող Պ. Ժօրժ Բրիստոլ աղէկ քնացած ըլլայ, խմած ըլլայ առտուն իր կաթնախառն սուրճը, յետոյ տուած՝ իր գեղագրութեան դասերը ու ճաշած աղէկ ախորժակով, այսօր ինչպէս երէկ, ատիկա օրուան լուր մը ըլլալու արժանի տեղ մը չունի։ Միայն օրէնքէ, գիծէ դուրս եղող բաները կ'արձանագրուին, ու այդ բանը ճիշդ բացառութիւնն է, հիւանդագինն է։ Իրենց աւելի բարձր ձեւին մէջ, վէպը ու թատերգութիւնը սակայն միեւնոյն ձգտումը (tendance) ունին օրագրին հետ։ Միայն և միայն բացառութիւնով ու հիւանդագինով կը զբաղին։ Գրական բաժինը կը պատմէ անսովոր նկարագիրներու բրտօրէն նիւթական խռովութիւնները, այսինքն դէպքերը, արկածները, ու չլսուած ոճիրները. աւելի բարձր պահանջումներու գրականութիւնը կը նկարագրէ բացառիկ էակներ ու բացառիկ վիճակներ հոգիի։ Ստորին կրթութեան պատկանող ընթերցողին, այդ հասարակութեան համար աշխատող գրագէտները կը հայթայթեն արիւնթաթախ, ցնորական պատմութիւնները colportageի վէպերուն, — ամէնէն լաւ պարագային, գիւտերու ճամբորդութիւններ, տարօրինակ արկածներ աւազակներու ու ծովահէններու, պատերազմներու ու նաւաբեկութիւններու մէջ. աւելի բարձր կրթութեան պատկանող ընթերցողին, ներքին կռիւներ ու կիրքեր կը ներկայացնեն որոնց մարդ սովոր չէ՛ նոյն իսկ հանդիպելու ձիու մը քայլին տակ. միշտ բան մը կայ հեռացող մարդկային սովորական ճաշակագիրներէն, որ արուեստի գործին առարկան կը կազմէ։ Անտարակոյս հոս նաև սա տարբերութիւնը կայ, որ գրագէտները ձիրք ունենալով ճշմարտութենէն կը հեռանան միայն երբ կը չափազանցեն զայն կամ պարզէն կը մեկնին սխալ նախադրեալներէ (prémisses), բայց այս վերջիններէն հանելով միշտ հետեւութիւններ՝ մինչդեռ միջակ ու կաղկող գրողները, իրենց՝ իրականութիւնը ներկայացնելու փորձին մէջ, միայն չափազանց չեն աշխատիր տողերուն վրայ ու չափազանց ծանրաբեռներ գոյները, այլ նաեւ սխալ կը գծեն ու bousilleurներու պէս կը նկարեն։

Քանի՜ գիրքեր կան որ, օրինակ՝ զարգացած առողջ անհատի մը առջեւ, հին Հռովմայեցիին հետ իրաւունքը ունենան կրկնելու. «Be te fabula narratur». (Այս առասպելը քու պատմութիւնդ է)։ Փնտռե՛նք միասին։ Ամէն Գերման, թերեւս ամէն մարդ, կրթութեան բարձր աստիճանի մը հասած, իր մէջ ունի Ֆաուսթէն բան մը, ճշմարտութեան ու ճանաչողութեան ծարաւը, իր բնութեան սահմանաւորումներուն սարսափին զգացումը. բայց միթէ քանինե՞ր կը զգան այդ ծարաւը բաւական տանջող կերպով մը, զայն յագեցնելու ուղելու համար «բիւրեղային ու մաքուր բաժակին» պարունակածին ներածումովը։ Երիտասարդ աղջիկներէն մեծ մասը պիտի կրեն իրենց կեանքին մէկ շրջանին մէջ, Ժիւլիէթի միեւնոյն զգացումները, բայց անոնց փոքրամասնութիւնն է որ բաւական առաջ կը տանի դէպի Ռոմէօ ունեցած սիրոյն տարօրինակութիւնը՝ երթալ գտնելու համար հին մենավայրը ու պառկելու համար գաւիթին մէջ։ Նախանձոտ մարդեր չեն պակսիր, ու անոնցմէ շատեր կան դժբաղդաբար, որ Օթէլլօէն աւելի ունին կասկածի ու տանջանքի պատճառներ, բայց սակայն անոնք չեն խեղդեր իրենց նախանձած էգուհիմանը։ Ինծի գալով ես միայն մարդ մը ճանչցած եմ, միս ու արիւն կրող, որ փորձած ըլլայ իրականացնել Շէքսպիրի թելադրութիւնը։

Բայց բոլոր պատմութիւնը ցաւալիօրէն ապականուած է այն իրողութիւնով որ, Օթէլլօ, վաճառատունի մանչ՝ մեծաքանակ խաւրծէի վաճառականի քով, նախ և առաջ քաջութիւն տուաւ իրեն օղի խմելով, և որ, անգամ մը ձերբակալուելով, միայն կէս մը յաջողած ըլլալէն վերջ իր ոճիրը, ա՛լ չուզեց յիշել բան մը։ Ու մինչեւ հիմայ իբրեւ օրինակ յիշուած գործերը, բովանդակ գրականութեան ամէնէն ճշմարիտներէն ու ամէնէն մարդկայիններէն են։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ երբ անոնց դէպ ի նուազ բարձր աստիճանները իջնենք։

Սա զուարթ [illegible] բնաւ ապրած չեն, ու մանաւանդ չպիտի կրնային մեր ներկայ աշխարհին մէջ շաբաթ մը անցընել իրենց կեանքը անկանոն սիրով, խաղով ու հակառակութիւններով կազմուած, առանց իրենց կրունկներուն ետեւ ունենալու երկրին ոստիկանները։ Ընթերցողներէն հազարին մէջ, չկայ մէկը որ ենթարկուած ըլլայ Ռօպէնսօն Գրիւզօէ մը ըլլալու կարելիութեանը։ Ուրեմն չկայ բանաստեղծական ստեղծում մը որ ամբողջովին իրական ըլլայ, ամբողջովին անեղծապէս մարդկային։ Հաստատօրէն կը պատասխանեմ. չեմ տեսներ ատանկ բան մը։ Նոյն իսկ Հէրման և Տօրօթէան, ա՛յն անկեղծ ու պարզ պատկերը փոքրիկ քաղաքներու գերմանական միջակօրէար կեանքին, իրական չէ՛, սա իմաստով որ, ան կը մեկնի այնպիսի ենթադրութիւններէ որ դարերու մէջ անգամ մը միայն կ'իրականանան։ Արդարեւ, հազուադիւտ է որ մարդ տեսնէ ամբողջ թաղերու բնակիչներուն՝ իրենց տունն ու տեղը թողելը ու թափառիլը ըստ բաղդին, և հետեւաբար, կարելի չէ որ Հէրման առիթ գտնէ հանդիպելու Տօրօթէային աղբիւրի մը քովիկը, ինչպէս նահապետներու ժամանակ կը հանդիպէին, ու մտցնելու աղջիկը հայրենի տանը մէջ։

Թարգմ. Ե. Գ.

(Շարունակելի)

գինով պէտք ծախուէին՝ եթէ անոնք իրողութիւններ կամ դէմքեր ներկայացնէին, կամ թէ աշխարհագրական քարտէսի դերը կատարէին երբեմն ։ Վարժապետը վաճառական չէ, ոչ ալ գործապետ՝ այդ առեւտրական ձեռնարկը ընելու համար, բայց լաւ կ'ըլլար որ ուսանողութեան օգտին համար վաճառական ու գործատէր ընէին զայս. իրենք ալ պիտի շահէին սովորականէն աւելի ։

Ը.—Քարտէս ու պատկեր գլխաւոր միջոցներ են ուսանողին մտքին մէջ անջինջ տպաւորելու համար պատմական դասերը, պէտք չէ մոռնալ սակայն թէ մարդ այն ատեն լաւագոյն կը յիշէ պատմուած իրողութիւն մը, կամ նոյն իսկ կատարուած դէպք մը, երբ ինքը անոր վրայ միանգամ կամ աւելի անգամներ ուրիշին խօսած է. աշակերտին բերանացի կրկնել տալու է իր դասը. եթէ կարգին ուսանողները փոքր են, ուսուցիչը շաքարեղէն մը կը խոստանայ անոր որ ամէնէն լաւ կը պատմէ. Վիճակով կը հրաւիրէ անոնցմէ մէկ քանին և, որքան ալ թերի, անկանոն ըլլայ անոնց պատմելու եղանակը, համբերութեամբ, նոյն իսկ գնահատելով, մտիկ կ'ընէ, ճշդելով միայն սխալները, և կը զգուշանայ յայտնելու այսինչին առաւելութիւնը միւսէն. իր դիտողութիւնները ընդհանուր կ'ըլլան. իսկ թէ ամէնքն ալ լաւ խօսեցան և, չկրնալով ընտրութիւն մը ընել անոնց մէջ, դարձեալ Վիճակով շաքարեղէնը կու տայ անոնցմէ մէկուն. ասով առաջքը կ'առնէ նախանձի և ատելութեան, ու միւս կողմէ ունայնամտութեան՝ որ սովորաբար այսպիսի առիթներով կը ծնի տղոց մէջ, այսինքն երբ մէկուն գովեստ կը շռայլուի և միւսը կ'այպանուի. լաւ է որ Վիճակը աշակերտներէն մէկուն ձեռօք հանուի. ուսուցիչին անձը ամէն կասկածէ հեռու ըլլալու է ։ Զափազանցներուն՝ ուտելիքի փոխարէն գիրք, կամ ուրիշ բան կրնայ տրուիլ ։

Ա. Ա. ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Չինու դէպքեր

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին երկուշաբթի օրուան նիստին մէջ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Պրոտրիք, պատասխանելով Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէնի մէկ հարցման, յայտարարեց.

«Թէև դրական տեղեկութիւններ չունինք այն ահռելի աղէտին վրայ զոր լրագիրները այս առտու ծանուցին, բայց հազիւ կրնանք յուսալ որ այդ աղէտին լուրը ստոյգ եղած չըլլայ ։»

Պ. Պրոտրիք բացատրելէ ետքը թէ այդ լուրերը ո՞րկէ առնուած են, յարեց.

«Կը սպասուի որ այդ լուրը պաշտօնապէս հաստատուի, բայց Ն. Վեհափառութեան ընդհանուր հիւպատոսը ստոյգ կը կարծէ լուրը ։»

Երեսփոխան Պ. Մաք Նին՝ Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարին շրջաբերականին առթիւ հարցուց թէ պէտք եղածին պէս նկատողութեան առնուա՞ծ են Բէքինի անգլիական ու գերմանական դեսպաններուն կողմէ յունիս 10ին եղած ազդարարութիւնները, և թէ Սէյմուր ծովակալը ո՞ր Թուականին հրաման ստացաւ Բէքինի վրայ քալելու ։ Պ. Պրոտրիք պատասխանեց թէ մայիս 27ին տեղեկութիւն առնուած էր որ օտար դեսպաններուն դիրքը մտահոգութիւն պատճառելու հանգամանքը ունէր, թէ յունիս 4ին Սըր Քլոտ Մաքտոնալտ ծանուցած էր որ վտանգը անխուսափելի է, թէ ատոր վրայ անգլիական կառավարութիւնը յունիս 6ին հրաման տուած էր Սէյմուր ծովակալին, որպէս զի միւս Տէրութեանց հետ համախորհուրդ գործէ, և թէ յունիս 10ին Բէքինի անգլիական դեսպանը հեռագրած էր Սէյմուր ծովակալին փութացնել իր միջամտութիւնը ։ Պ. Մաք Նին նորէն հարցուց թէ յունիս 10էն ետքը ո և է միջոց ձեռք առնուա՞ծ էր դեսպանատուները ազատելու համար ։ Պ. Պրոտրիք չպատասխանեց ։ Պ. Տիլըն հարցուց թէ ընդհանուր հրամանատարութեան խնդրին համար համաձայնութիւն մը գոյացա՞ծ է տէրութեանց միջև և թէ բրիտանական կառավարութիւնը վաւերացուցա՞ծ է այն տեսակ առաջարկութիւն մը որով կ'ուզուէր ճաբոնական զօրավարին յանձնել Թին-Չին գտնուող միջազգային զինուորներուն հրամանատարութիւնը ։ Պ. Պրոտրիք պատասխանեց թէ Տէրութեանց հետ բանակցութիւն կը կատարուի զանազան կէտերու վրայ, բայց ընդհանուր հրամանատարութիւնը ճաբոնցի զօրավարի մը յանձնելու մասին բնաւ խնդիր չէ եղած ։ Պ. Պրոտրիք ուրիշ հարցման մը պատասխանելով յայտարարեց.

«Յուլիս 10ին Թաքու ցամաք ելած կամ ցամաք ելլելու վրայ եղող զինուորներու թիւը 20,700ի կը հասնէր, որոնց մէջ Ռուսիա ունէր 8200 զինուոր և 149 սպայ, Ճաբոն՝ 5100 ու 124, Անգլիա՝ 2400 ու 175, Ֆրանսա՝ 2400 ու 103, Գերմանիա՝ 1087 ու 36 և Ամերիկա՝ 1305 ու 10 ։ Կային նաև փոքր թուով աւստրիացի ու իտալացի զինուորներ ։ Հիմա աւելի բազմաթիւ զինուորներ ցամաք կ'ելլեն կամ ճամբան կը գտնուին, բայց Թաքու ցամաք ելլելու գործը այնչափ դիւրութեամբ չի կատարուիր ։»

Պ. Պալֆուր ծանոյց թէ քիչ ատենէն Երեսփ. Ժողովին յաւելուածական վարկ մը պիտի ուզուի Չինու մէջ կատարուած գործողութիւններուն համար ։

ԲԷՔԻՆԻ ՄԷՋ

Բէքինի պէլճիական դեսպանատան քարտուղար Պ. տը Քաթիէ Շանկայէն յուլիս 16 Թուականով սա հեռագիրը ուղղած է Պէլճիքայի արտաքին գործոց նախարարին.

«Հեռագրական տեսուչ Չէնկ տակաւին ո և է լուր չառաւ՝ հաստատող Բէքինի դէպքերը ։»

—Բէքինի գերմանական դեսպանատան քարտուղար Պ. ֆոն Կոյց որ այս միջոցիս Պէրլին կը գտնուի, վերջերս նամակ մը ստացեր է Պէրլինէն՝ ծանուցանող թէ Բէքինի օտար դեսպաններուն կիները թոյն պատրաստած են ծանրակշիռ պարագաներու իբրև նախազգուշութիւն ։ Պ. ֆոն Կոյց այդ նամակէն կ'ենթադրէ թէ ատոնք վերջին վայրկեանին թոյնը գործածած ըլլան, Պոքսըրներու ձեռքը չիյնալու համար ։

—Չէ-Ֆուի գերմանական հիւպատոսը Շան-Թունկի կուսակալէն հաղորդեր է Վիլհէլմ կայսեր այն զեկոյցը թէ Բէքինի մէջ փակուած օտարականները ազատող իւրաքանչիւր անձի դրամական կարեւոր պարգեւ մը պիտի տրուի ։ Չինացի կուսակալը հեռագրով պատասխաներ է թէ Բէքինի մէջ փակուած օտարականներուն վիճակը սաստիկ ցաւ կը պատճառէ իրեն, թէ զանոնք ազատելու համար եղած փորձերը չեն յաջողած՝ Չի-Լիի մէջ տիրող շարժումին պատճառաւ, և թէ ամէն կերպով պիտի աշխատի զանոնք ազատելու համար ։

ԹԻԷՆ-ՉԻՆԻ ՄԷՋ

Շանկայէն կը հեռագրեն յուլիս 16 Թուականով.

«Միջազգային զինուորները յուլիս 13ին յարձակում մը կատարեցին Թիէն-Չինի այն մասին վրայ, ուր բռնիկները հաստատուած են ։ Եւրոպացիներուն նպատակն էր վանել Չինացիները, որոնք ռումբ կը տեղացնէին միջազգային զինուորներուն վրայ ։ Այդ յարձակումը ետ մղուեցաւ և Եւրոպացիները հարիւր մեռեալ ունենալէ ետքը, պարտաւորուեցան ետ քաշուիլ ։ Միջազգային զինուորները կը կարծէին թէ այդ յարձակումը յանկարծակիի պիտի բերէր Չինացիները, բայց ասոնք ժամանակին լուր առած էին իրենց լրտեսներուն միջոցաւ. արդէն Եւրոպացիները իրենք էին որ յանկարծակիի եկան, երբ տեսան թէ չինական ամրութիւնները սպառազինուած են նոր թնդանօթներով և խորտընկէցներով որոնք բաւական ճարտարութեամբ զետեղուած էին ։ Չինացիներուն կրակը մեծ կորուստ կը պատճառէր յարձակողներուն ։ Ռուսները կորսնցուցին հարիւր զինուորներ և թնդանօթաձիգներու գնդապետ մը, Ամերիկացիները՝ 30, Անգլիացիները՝ 40, Ճաբոնցիները 58 ու մէկ գնդապետ և Ֆրանսացիները՝ 25 ։ Ամերիկացիներէն գնդապետ մը և հարիւրապետ մը սպաննուեցան և երկու սպայ վիրաւորուեցան ։

—Թիէն-Չինի գերման հիւպատոսը յուլիս 9,11 ու 12 Թուականներով հեռագրեր է Պէրլին թէ օտար սեպհականութիւնները բուռն ռմբակոծութեան մը ենթարկուեր են յուլիս 9ին ։ Ռուսները ու Ճաբոնցիները 6 թնդանօթ գրաւեր և 350 Չինացիներ սպաններ են ։ Յուլիս 11ի գիշերը Գերմանացիները, Ռուսները ու Ճաբոնները փորձեր են գրաւել Չինացիներուն թնդանօթները որոնք բռնիկներու քաղաքին արեւելեան կողմը զետեղուած էին, բայց ստիպուեր են ետ կենալ, վասնզի այն նաւակամուրջները որոնցմով Ջրանցքին միւս եզերքը պիտի անցնէին, լաւ վիճակի մէջ չէին ։ Ֆրանսացիները եւ Ճաբոնները քիչ մը կորուստ տալով ետ մղեր են առտուն երկաթուղիի կայարանին վրայ կատարուած յարձակում մը ։ Յուլիս 11ին երբ օտար սեպհականութիւնները կը ռմբակոծուէին, անգլիական թնդանօթներ պատասխաներ են Չինացիներու կրակին և լաւ արդիւնք ձեռք բերեր են ։ Յուլիս 12ին ճակատամարտ չէ կատարուեր ։

—Թիէն-Չինի մէջ Ռուսները կը գրաւեն արեւելեան զինարանը և Բէյ-Հոյի ձախ եզերքին վրայ բանակետղ մը՝ երկաթուղիի կայարանին հարաւային կողմը ։ Միւս ազգերու զինուորները աջ եզերքին վրայ են՝ մասամբ իրենց սեպհականութիւններուն մէջ ։ Գերմանացիները կը գրաւեն համալսարանը և իրենց սեպհականութեան հարաւային արեւելեան ծայրը ։ Գերմաններուն գլխաւոր գործն է պահպանել Թաքուի հետ հաղորդակցութիւնները, Բէյ-Հօ գետին միջոցաւ ։ Այդ հաղորդակցութիւնները մինչև հիմա խզուած չեն ։ Ամէն օր թնդանօթներ կը ղրկուին Թիէն-Չին ։ Չինացիները կը գրաւեն չինական քաղաքին հին միջնաբերդը և քաղաքին հիւսիսային արեւելեան կողմը գտնուած բանակետղ մը ։ Ռուս բանակետղին և Թաքուի միջեւ հեռագրական հաղորդակցութիւնները վերահաստատուեցան ։ Ալէքսիէվ ծովակալը Թիէն-Չին կը գտնուի իր սպայակոյտով ։

—Շանկայէն երեքշաբթի օրուան Թըւականով հեռագիր մը կ'ըսէ.—«Միջազգային զինուորները շաբաթ առտու նորէն յարձակեցան Թիէն-Չինի այն մասին վրայ, ուր բռնիկները հաստատուած են ։ Եւրոպացիները յաջողեցան ճեղք մը բանալ պարիսպին վրայ և տիրել բոլոր ամրոցներուն ։ Չինացիները ցիրուեցան փախան. քաղաքին այդ մասը ու ամրութիւնները Եւրոպացիներուն ձեռքը իյնկան ։ Հինգշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ օրերու ճակատամարտներուն մէջ միջազգային զինուորներուն կորուստն էր՝ ութ հարիւր ։ Ռուսները և Ճաբոնցիները ամէնէն աւելի վնասուեցան ։»

ՉԻՆԱԿԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Շանկայէն յուլիս 16 Թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Մէյլի.—Զրոյց կայ թէ Պոքսըրները մտադիր են դէպ ի հարաւ իջնել՝ մինչեւ մեծ Ջրանցքին վերջին ծայրը ։ Ատիկա նշան է օտարականներու դէմ ընդհանուր շարժման մը Չինու կեդրոնական և հարաւային մասերուն մէջ ։ Կայս. հրամանագիր մը, յուլիս 3 Թուականով, կը պատուիրէ փոխարքաներուն պատերազմի սկսիլ օտարականներուն դէմ ։ «Լաւ գիտենք թէ, կը յարէ հրամանագիրը, նահանգներուն մէջ բազմաթիւ զինուոր չկան ։ Այդ պատճառաւ Պոքսըրներէ ու կանոնաւոր զինուորներէ զօրախմբեր կազմեցէք, որոնք դէպի հարաւ պիտի ուղեւորին, ձեզի աջակցելու համար ։» Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հինգ զօրագունդեր դէպի հարաւ ղրկուած են և ուրիշներ ալ անոնց պիտի հետեւին ։ Երկաթուղիներու տնօրէն Չէնկ ծանուցեր է Շանկայի օտար հիւպատոսներուն թէ Չէ-Քիանկ նահանգին մէջ ալ կացութիւնը կը վատթարանայ և թէ Նանկ-Չէի զօրավարներէն մէկ քանին բուռն համակրութիւն կը տածեն Պոքսըրներուն նկատմամբ ։

—Շանկայէն յուլիս 16 Թուականով կը հեռագրեն Տէյլի Էքսփրէսի.

«Շանկայի օտար հիւպատոսները, նըկատելով որ Չինացիներուն ընթացքը հետզհետէ սպառնալից հանգամանք մը կը ստանայ, իրենց կառավարութիւններէն խնդրեր են որ մարտանաւեր ղրկուին ։ Բաօ-Թունկի քարիւղի մեծ ընդունարանները մեծ վտանգի մը տակ կը կազմեն, վասն զի Չինացիները արդէն սպառնացեր են թէ կրակի պիտի տան զանոնք ։ Օտար պաշտօնատարները կ'ըսեն թէ պէտք չէ վստահիլ Չէնկի խոստումներուն թէ երբ յարձակում ըլլայ օտարականները պիտի պաշտպանէ, վասն զի Չէնկ պէտք եղած միջոցները չունի իր նպատակը իրագործելու համար ։ Իրիկունը խիստ կարեւոր լուրեր առնուեցան Չէ-Քեանկի, Քեանկ-Սիի և Հու-Նանի նահանգներէն ։ Եանկ-Չէի ամբողջ նահանգին մէջ շարժում մը կայ ։»

—Նիւ-Եորքի լրագիր մը Չէ-Ֆուէ իր թղթակցէն սա հեռագիրը ստացած է յուլիս 16 Թուականով.—«Լուր առնուած ըլլալով որ անկարգութիւնները մօտալուտ են, բոլոր օտար մարտանաւերը իրենց թնդանօթները ուղղեցին քաղաքին վրայ ։ Չէ-Ֆուի բոլոր օտարականները խորհրդակցութեան մը հրաւիրուեցան՝ քաղաքապահ խումբ մը կազմելու համար ։ Պահակներ դրուեցան բռնիկներուն շարժումներուն վրայ հսկելու համար ։ Մարտանաւերու նաւազները պատրաստ են առաջին հրամանին թնդանօթաձգութեան սկսելու ։»

ԲԷՔԻՆԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ

Բէքինի մէջ գտնուող եւրոպական դեսպաններուն, պաշտօնեաններուն և չինական մայրաքաղաքը բնակող օտարականներուն թիւն է գրեթէ չորս հարիւր. նաև իբրեւ պահակ ղրկուած սպաներու և զինուորներու թիւն ալ նոյն չափ է, որով Բէքինի մէջ մնացած օտարականներու ամբողջ թիւն է ութ հարիւրի չափ ։ Ֆրանսական դեսպանատան պաշտօնեաներուն թիւն է տասներկու, բայց երեքը Բէքինէն բացակայ կը գտնուէին ։ Ֆրանսական դեսպան Պ. Սթէֆէն Բիշոնի մասին Բարիզի թերթերը սա յուզիչ դէպքը կը պատմեն.—Պ. Բիշոնի բարեկամներէն Տոքթ. Բոմմ վերջերս կ'ուզէ անակնկալ մը պատճառել դեսպանին ։ Բարիզի մէջ անոր մօրը ձայնը ֆոնօկրաֆի գլանի մը վրայ առնել կու տայ. յետոյ գործիք մը ուրիշ գլաններու հետ կը ղրկէ Պ. Բիշոնի որ ինք ալ ֆոնօկրաֆին մէջ խօսի և գլանը Բարիզ ղրկէ ։ Այդ կերպով Պ. Բիշոն Բէքինի մէջ իմացաւ իր մօրը ձայնը և մայրն ալ, դժբաղդաբար վերջին անգամուան համար, իր զաւկին ձայնը ։

Բէքինի միւս դեսպաններն էին՝ Գերմանիոյ Պ. Քէթէլէր որ ամէնէն առաջ մեռաւ, Անգլիոյ՝ Սըր Քլոտ Մաքտոնալտ, Մ. Նահանգաց՝ Քոնճէր, Աւստրիոյ՝ Պարոն Չիքան ֆոն Վալպորն, Պէլճիքայի՝ Պարոն տը Ուէնք, Սպանիոյ՝ Պ. տի Քոլոկան, Իտալիոյ՝ Պ. Սալվաճօ Ռաճճի, Ճաբոնի՝ Պարոն Նիշի, Հոլանտայի՝ Պ. Քնոպէլ, Բորթուգալի՝ Պ. Կալհարտօ, Ռուսիոյ ու Տանիմարքայի՝ Պ. տը Կիրս եւ Նորվէկիոյ՝ Պ. Պոէք ։ Դեսպաններուն շատերուն հետ կը գտնուէին իրենց կիները ու տղաքը ։ Ֆրանսական միսիոնարութեան պետն էր Մոնսէնեօր Ֆավիէ՝ երկու օգնականներով և քսանըհինգ միսիոնարներով. նաև կային քանի չափ մայրապետներ ։ Բողոքական միսիոնարութեան անդամներն ալ բաւական բազմաթիւ էին ։ Բէքինի զանազան հաստատութիւններուն մէջ՝ մաքսատուներ, կայս. քոլէժը, համալսարանը, երկաթուղիները և այլն՝ բազմաթիւ օտարականներ կային ։

—Բէքինի գերմանական նոր դեսպան Պ. Մում ֆոն Շուարձէնշթայն առժամաբար Չիրթանի ամրոցը պիտի բնակի, Քիաօ-Չէուի մօտ ։

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Եւրոպական գրեթէ բոլոր մայրաքաղաքներու գլխաւոր թերթերը կը պահանջեն որ Բէքինի վերջին դէպքերուն վրէժը լուծուի ։ Վիէննական թերթերը կ'ըսեն թէ տէրութեանց փոխադարձ նախանձին զոհ գացած են Բէքինի օտարականները. մանաւանդ Ռուսիան ցոյց կու տան որ ըսած ըլլայ թէ չի կրնար գործելու ազատութիւն տալ Ճաբոնի, վասն զի թէ՛ Ռուսիոյ և թէ՛ Գերմանիոյ ազդեցութիւնը պիտի նուազի Բէքինի մէջ ։ Գերման թերթերը՝ մանաւանդ Քէօլնիշէ Զայթունկ կրակ ու բոց կտրած արմատական միջոցներ կ'առաջարկեն ։

ՔԱՆԱՏԱՅԻ ՉԻՆԱՑԻՆԵՐԸ

Մոնրէալի չինական գաղթականութիւնը երկուշաբթի օրը միթինկ մը գումարելով բողոքեց Պոքսըրներուն ծայրայեղութեանց դէմ. նաև որոշեց խնդրել Քանատացիներէն որ զիրենք, խաղաղասէր Չինացիներ, չշփոթեն ապստամբ Մանչուներուն հետ ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Կ'ըսուի թէ Անգլիոյ սպարապետ Լորտ Ուոլզլի ընդհանուր հրամանատար պիտի կարգուի Չին գտնուող միջազգային զինուորներուն. բայց կարծողներ ալ կան որ այդ ընտրութեան յաջողութիւնը այնչափ հաւանական չէ ։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Լորտ Ռոպըրթս կիրակի օրուան Թուականով կը հեռագրէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան.

«Պատէն Բոուէլ կը տեղեկագրէ թէ յուլիս 13ին Աւստրալիացիներու շրջան պահակախումբ մը հանդիպեր է Պոէրներու, զորս ետ մղեր է կորուստներով ։ Հարթ զօրավարը կը հեռագրէ Հայտէլպէրկէն թէ այդ կողմերու Պոէրները հետզհետէ կը յանձնեն իրենց զէնքերը և թէ Հայտէլպէրկի ամրութիւնները ամբողջացած են ։»

—Ուօթէրվալէն կը հեռագրեն յուլիս 15 Թուականով.—Պէյքր զօրավարը, երեք օրուան գործողութենէ մը ետքը, որուն հետեւանքով Պոէրները դէպ ի արեւելք ետ մղուեցան, շաբաթ օրը Կրիլինկսֆոնտէյն վերադարձաւ՝ Վալ գետին վրայ ։ Պոէրները իրենց նահանջը պաշտպանելու համար կ'այրեն բոլոր մարգագետինները ։ Ամբողջ երկիրը հիմա ընդարձակ անապատի մը երեւոյթը ունի ։

—Լորէնսօ-Մարքէզէն կը հեռագրեն Մոռնինկ Բոսթի.—Տըլարի հրամանատարը կը տեղեկագրէ այն ընդհարումը զոր Անգլիացիներուն հետ ունեցած է Մոզէլի-Նէքի մէջ Բրէթորիայէն քանի մղոն հեռուն ։ Պոէր հրամանատարը կ'ըսէ թէ Անգլիացիներուն ձեռքէն երկու թնդանօթներ և խորտընկէց մը առած է. նաև հարիւր զինուոր ու 6 սպայ ։

—Օռանժի մէջ ալ ճակատամարտները կը շարունակեն ։ Պոէր աղբիւր առնուած վերջին լուրերու նայելով Հայտէլպէրկէն Պոէրները յուլիս 8ին Լինտլի մէջ Անգլիացիներուն ձեռքէն երեք թնդանօթներ առեր են ։ Պոէրները նորէն գրաւեր են Վիլիէրստորբը՝ Վալ գետին վրայ և Ֆրանքֆորթը ։

—Ռիթ-Վէյլէն լուր առնուած է Բրէթորիա թէ անգլիական զինուորները շատ կը նեղուին ցուրտէն որ հետզհետէ կը սաստկանայ. զօրքերը հագուստ և կօշիկ չունին ։

—Լոնտոնէն շոգենաւ մը որ զինուոր, ձի և ռազմական իրեղէններ կը փոխադրէ, Քանարեան կղզիները հասեր է ։ Ուրիշ շոգենաւ մըն ալ որ Բարեյուսոյ Գլուխէն Անգլիա կ'ուղեւորի՝ 400 հիւանդ կամ վիրաւոր զինուորներով, նոյն կղզիները ժամաներ է ։

—Պատերազմէն ետքը տասներկու հազար Պոէրներ Ամերիկա պիտի գաղթեն ։

—Եոհաննէսպուրկի մէջ տեղեկութեանց վարչութեան տնօրէնը բանտարկել տուեր է 380 օտարականներ, որոնք ամբաստանուած են թէ շփոթութիւններ հանելու պատրաստուած են. նաեւ թէ պիտի միանան Պոէրներու զօրախումբի մը որուն հետ բաւական ատենէ ի վեր յարաբերութիւն ունէին ։ Ծանուցուեր է այն օտար հիւպատոսներուն որոնց իրաւասութեան տակ կը գտնուին այդ օտարականները, թէ կարելի է զանոնք արձակել, եթէ հիւպատոսները երաշխաւոր ըլլան թէ յառաջիկային գոհացուցիչ ընթացք մը պիտի ունենան ։

—Պոէրները իրենց գիծերը կը զօրացնեն Բրէթորիայի հիւսիսային կողմը ։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ.— Բեդերսպուրկէն կը գրեն յուլիս 17 Թուականով. — Պարսից Շահը այսօր կէսօրէն ետքը հոս հասաւ և կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Նիքոլա կայսեր կողմէ ։ Ներկայ էին նաև կայս. գերդաստանին անդամները և պալատական բարձրաստիճան պաշտօնատարները ։ Զարը և Շահը բաց կառքով անցան Նէվսքի հրապարակէն, ուր գեղեցիկ յաղթական կամար մը կառուցուած էր՝ զինանշաններով, դրօշներով և պարսկական դրօշի գոյնէն ժապաւէններով զարդարուն ։ Ճամբուն երկու կողմը զինուորներ բարեւի կեցած էին ։ Ժողովուրդը համակրութեամբ ողջունեց երկու վեհապետները ։ Ձմեռնային պալատան մէջ Շահը ընդունուեցաւ Զարուհիին կողմէ ։

Ժուռնալ տը Սէն-Բեդերսպուրկ այս առթիւ հետեւեալ տողերը կը գրէ.— «Շահը հանդիսաւոր կերպով պիտի ընդունուի ։ Իր գահակալութենէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Եւրոպա կը ճամբորդէ և վեհապետներուն տալիք իր այցելութիւնները կը սկսի Ռուսիոյ արքունիքէն ։ Ռուսիոյ մայրաքաղաքին ժողովուրդը անկեղծօրէն բարի գալուստ պիտի մաղթէ մեծանուն հիւրին, և մեր Օգոստափառ Վեհապետը պատիւ պիտի համարի իրեն ջերմագին ընդունելութիւն մը ընել Շահին որուն կառավարութեան տակ բարեբաղդաբար պահպանուած են Ռուսիոյ և Պարսկաստանի միջեւ երկար ատենէ ի վեր տիրող բարեկամական յարաբերութիւնները ։»

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ փոխարքան հեռագրած է Լոնտոն թէ վերջերս կեդրոնական նահանգներուն մէջ անձրեւներ տեղացեր են, որով կը յուսացուի թէ երաշտութիւնը վերջ գտնէ, բայց կառավարութենէն նըպաստ ստացողներուն թիւը վեց միլիոնը կ'անցնի ։ Այդ աղէտին վրայ աւելցած է նաեւ քոլերան. տասը հազար վարակեալներէն 6500ը մեռեր են ։

ՎԻԷՆՆԱՅԻ ՔՈԼԵՐԱՆ.—Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, հերքուեցաւ այն լուրը թէ Վիէննայի մէջ քոլերայէ դէպք մը պատահած ըլլայ ։ Այդ լուրը առաջ եկած է ելմտական նախարարութեան պաշտօնեաներէն Քարլ Ռոթէյի մեռնելէն՝ աղիքի բորբոքումէ, ինչ որ հաստատուեր է դիակզննութեամբ ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ պահեստի սպաներէն ոմանք՝ պատերազմական նախարարութեան արտօնութեամբ՝ խնդրեր են Ռուսիոյ պատերազմական նախարարութենէն որ Չին ղրկուելիք զօրախումբին մէջ ընդունուին ։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ այս միջոցիս սաստիկ տաք կ'ընէ ։ Ջերմաչափը արեւի մէջ մինչեւ 58 ցոյց տուած է ։ Արեւազարկէ շատ մը դէպքեր պատահած են ։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ ։ Կէս օրին, Վեհ. Սուլթանը հանդիսաւոր կերպով գնաց նոյն մզկիթը և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ դարձաւ ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ֆրանսական դեսպանը, եղբօրորդին, առաջին քարտուղարը, պահականաւին հրամանատարը ու ֆրանսացի եօթը կրօնաւոր, Ռումանիոյ դեսպանը, որդին ու առաջին թարգմանը, ամերիկեան դեսպանատան գործակատարը, կինը, [illegible], մայրը, հայրը ու առաջին թարգմանը, Իտալիոյ դեսպանատան գործակատարը, առաջին թարգմանը ու պահականաւին հրամանատարը, Աւստրիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդը, Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին անդամ Սըր Ա. Պարթլէթ և ութսունի չափ հիւրեր ։ Ներկաներէն ոմանք սեննեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.—«Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան պատիւ ունեցաւ ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան ։»

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը որ հրամայած էր Գարակէօմրիւկի հրկիզեալներուն մէկ ցուցակը պատրաստելով Իրեն մատուցանել, Իր հայրական հոգածութեամբ կայս. շնորհ մը պիտի բարեհաճի ընել՝ նոյն հրկիզեալներուն օգնելու և վիճակնին բարելաւելու համար ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ.— Իտալիոյ թագաւորը շնորհակալութիւն յայտնեց այն նուէրներուն համար զորս Վեհ. Սուլթանը՝ Նաբոլիի իշխանին միջոցաւ ղրկած է Ումպէրթօ թագաւորին ու Մարկըրիթա թագուհիին ։

ՃԷՎԱՏ ՓԱՇԱ.— Միքրօպազննական աշխատանոցին տնօրէն տոքթ. Նիքոլ և տոքթ. Թորգոմեան էֆ. երէկ Ճէվատ փաշայի ապարանքը գացին և միքրօպազննական տեսակէտով քննեցին հիւանդութիւնը ։ Ն. Բարձրութիւնը ապաքինման ճամբու մէջ է ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան քանի մը անձերու հետ, առջի օրը Թարապիայէն Պոլիս իջնելով Թոփգաբու պալատը գնաց և այցելեց կայս. Գանձարանը ։ Յետոյ Պաղտատ քէօշկը գնաց, ուր պատուասիրուեցաւ խահուէով և օշարակներով ։ Պ. Քոնսթան քիչ ետքը այցելեց Պէյլէրպէյի պալատը և ապա Թարապիա վերադարձաւ ։

ԷՏԻՐՆԷԻ ՄԷՋ, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան քսանըհինգերորդ տարեդարձին առթիւ, որբանոց մը պիտի հաստատուի ։ Կառուցման և մշտնջենական ծախքին համար հարկ եղած մէկ միլիոն ղրուշը վիճակահանութիւնով պիտի հայթայթուի ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Նիքոլա իշխանը որուն մայրաքաղաքս գալը ծանուցինք, առջի օրը հելլենական դեսպանատան մէջ ճաշելէ ետքը, դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանին և դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեաներուն հետ շոգեմակոյկով պտոյտ մը կատարեց Վոսփորի մէջ ։ Պ. Բաւլի Սթէֆանովիչի ամարանոցին առջեւ շոգեմակոյկը կեցաւ. իշխանը, դեսպանը ու հետեւորդները Պ. Սթէֆանովիչի ամարանոցին մէջ թէյի սեղանի հրաւիրուեցան. ապա Վոսփորի մէջ պտոյտը շարունակելով վերադարձան ։ Իրիկունը իշխանը ճաշեց դեսպանատան մէջ ։ Կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ Նիքոլա իշխանը [illegible]սական շոգենաւը երթալով հոն գիշերեց ։ Երէկ առտու ժամ 3 ու կէսին իշխանը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս դէպի Ռուսիա ։ Հելլենական դեսպանը ու պաշտօնեաները շոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին ։ Իշխանը բոլորովին ծպտեալ ճամբորդելուն համար ո և է պաշտօնական այցելութիւն չընդունեց ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Մինչեւ հինգշաբթի Պէյրութի մէջ ժանտախտէ հինգ հոգի բռնուեցան, բայց մահ չպատահեցաւ ։

—Լիբանանի կառավարիչն ալ քարանթինայի շղթայ մը հաստատեց Պէյրութի ժամանումներուն համար ։

—Առողջապահական Խորհուրդը [illegible] արտասովոր գումարում մը պիտի [illegible] Պէյրութի մասին ձեռք առնելու [illegible] առողջապահական միջոցները որոշելու համար ։

—Աղեքսանդրիոյ մէջ չորեքշաբթի [illegible] ժանտախտէ նոր դէպք մը պատահեցաւ ։

—Պոմպէյի մէջ յուլիս 2էն 9, [illegible] տախտէ 88 դէպքեր և 60 մահեր [illegible] են ։

[illegible]

լու անցուղարձին և փողոցներու ընդարձակութեանը։ Այդ որոշումը պիտի հաղորդուի թէ՛ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան և թէ Քաղաքապետութեան։

ԹՂԹԱՏԱՐԱՏԱՆՑ պաշտօնեաներուն Մանտա-Բոսթի գործառնութիւնները սորվեցնելու համար կարգուած պաշտօնեաները քանի մը օրէն ճամբայ պիտի ելլեն։

ՍԱՄՍՈՆԻ մէջ կառուցանելիք հիւանդանոցին յատակագիծը պատրաստած է ճարտարապետ Պ. Վալորի։ Ծախքը չորս հազար ոսկի կ՚ենթադրուի։ Շինութեանց հսկելու համար կառավարիչին նախագահութեամբ յանձնաժողով կազմուած է։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.—Պասրայէն կը գրեն թէ Ֆրանսացի Պ. տը Սարզէք երեք ամիսի չափ հնախուզութիւն կատարելէ ետքը Պաղտատ դարձեր է՝ իր հետ տանելով ասորական շատ մը կարեւոր հնութիւններ որոնք պիտի աւելցնեն Լուվրի Թանգարանը ղրկուած կարեւոր հնութեանց հաւաքածոն։ Պ. տը Սարզէքի գտածները շատ աւելի են ամերիկացի ու գերմանացի հնագէտներուն մինչեւ հիմա երեւան հանածներէն։ Պ. տը Սարզէք՝ Թէլլոյի աւերակները երեւան հանելէն՝ այսինքն 1887էն ի վեր, տասներչորս անգամ պեղումներ կատարել տուած և ամէն անգամուն ալ յաջող արդիւնք ձեռք բերած է։ Այս անգամ սեպաձեւ արձանագրութեանց քանի մը հազար տախտակներ գտած է, որոնց մէկը՝ Բաբելոնի մէջ առաջին անգամ երեւան հանուածը՝ ոսկիէ է։ Պ. տը Սարզէք, ինչպէս ծանուցուեցաւ, քանի մը օր Պաղտատ մնալէ ետքը Ֆրանսա վերադարձաւ։

ՍԷԼԻՄԻԷ զօրանոցը, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի նորոգուի և յաւելումներ ալ պիտի կրէ։

ՆԸՋԴԱՏԻ երկրագործական պանքային արկղակալ Ահմէտ Համտի էֆ. կ՚ըսէ Իգտամ, նոյն սնտուկէն 41,000 ղրուշ գողցած ըլլալով, դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը նկատելով որ Յունարէն Նէա Էֆիմէրիս լրագիրը օրէնքին անսաստած է, յանդիմանութեան գիր մը ղրկեց անոր, ազդարարելով որ իր ընթացքը եթէ կրկնէ, պիտի պատժուի։

ԽԱՀՈՒԽԻ գինը Եւրոպայի մէջ նորէն երկու Փր. վրայ դրեր է։

ՀԱՅՏԱՐ-ՓԱՇԱՅԻ կայարանին ոստիկան Սալիհ էֆ. Սկիւտար փոխադրուած և անոր յաջորդած է Սկիւտարի ոստիկաններու ժողովին անդամ Ֆախրի պէյ։

ՄԻՒՐԷՖԹԷԼԻ ոչ-իսլամ ժողովուրդէն տասը հազար ղրուշ պիտի հանգանակուի Հիճազի երկաթուղիին շինութեանը համար։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն յուլիս 23 Թուականով.—Այտընէ և ուրիշ տեղերէ նպաստաւոր լուրեր կ՚առնուին թուզի այս տարուան բերքին համար։ Թզենիները շատ օգտուած են ձմեռուան ու գարնան առատ անձրեւներէն։ Այս տարուան բերքը, անակնկալ փաս մը եթէ չպատահի, 70-75,000 բեռ կը հաշուուի։ Ատոնց 60,000ը՝ 250,000 կենդինարի չափ Իզմիր պիտի բերուին՝ Անգլիա, Ամերիկա և Աւստրալիա փոխադրուելու համար։ Թուզի աշխատութիւններուն և սնտուկի ու տուփի պատրաստութիւններու համար 650,000 մէճիտիէ պիտի ծախսուի։ Այդ գումարը քանի մը հազար գործաւորներ պիտի ստանան, որով 40,000է աւելի աղքատ ընտանիքներու ապրուստը պիտի ապահովուի։

—Իզմիրէն կը գրեն յուլիս 14 Թուականով.— Քաղաքին ու արուարձանին մէջ յաճախ ոճրագործութիւններ կը պատահին։ Ոստիկանութիւնը թէեւ կասկածելի մարդերը կը ձերբակալէ, բայց անցեալ Տրեքչէֆթի Լավուտաքի փողոցին մէջ երեք չարագործներ կողոպտեցին անցորդ մը։ Նոյն օր կեսարացի եզնարած մը որ հովիւի մը հետ Պայընտըրէն մեկնած էր Եօտէմիշ երթալու, Զաթալ կայարանին և Տէրէ Պաշի գիւղին մէջտեղը սպաննուած գտնուեցաւ։ Կը կասկածուի թէ հովիւը զայն սպաննած ըլլայ, վրան գտնուած դրամը չորթելու համար։ Իրիկունը Պասմախանէ թաղին մէջ բեռնակիր մը դաշոյնով վիրաւորեց գանթարճի մը որուն հետ կռուած էր։ Երէկ, ձեռքը դաշոյն ունեցող [illegible] մը մտաւ նպարավաճառի մը խանութը զոր հայր ու տղայ երկու կեսարացիներ կը վարէին. երկուքն ալ վիրաւորեց, վերջինը ծանր վիճակի մէջ է։

ՖԱՐԱՆԿԸՄԲՐԻԿԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Ֆարանկըմբրիկի հրդեհը սկսած եաղխանէն ժամանակէ մը ի վեր պարապ ըլլալով, մէջը որ խոտ լեցուած է եղեր, որով հրդեհին ուժով արծարծուելուն պատճառ եղաւ։ Եաղխանէն բռնկելէն քիչ վերջը շրջակայ տուները ու խանութները կրակ առին, արծարծուելով նոյն պահուն փչող արեւելեան սաստիկ հովէն։ Ժողովուրդը աշխատած ինքզինքնին ազատելու աշխատեցան, առանց հրդեհը մարելու համար բան մը ընելու։ Ջուրի նուազութիւնն ալ գլխաւոր պատճառը եղաւ հրդեհին տարածուելուն։ Մօտը գտնուած առաջնակարգ խանութ մըն ալ բռնկելով անձրեւի պէս կայծ և այրած փայտի կտորներ կը տեղացնէր չորս կողմը։ Շատ տուներ ամբողջ կարասիներով այրեցան։ Հայոց եկեղեցիին փողոցը նեղ ըլլալով շրջակայ տուներ բռնկեցան, բայց [illegible] օգնութիւններով կարելի եղաւ այդ կողմէն վտանգին առաջքը առնել։ Ազատուած կարասիները, որոնք շատ քիչ են, շրջակայ պարտէզները տարուեցան։ Հրդեհէն այրած շէնքերուն թիւն է 1 եկեղեցի, 118 տուն, 90 խանութ, 12 ախոռ և զինուորական պահականոց մը։ Թանձիա մինարէի Թըբրագը վարժարանն ալ մասամբ այրած է։ Այրած թաղերուն քանի մը իսլամական տուներուն մէջ հարսնիք կը կատարուէր, բայց հրդեհը բնականաբար տակնուվրայ ըրաւ ամէն բան։ Այրած տուներուն մէջ քարուկիրներ ալ կային, սակայն կրակին ու հովին սաստկութեան չկրցան դիմանալ։ Այրած տուներուն 92ը Իսլամներու կը վերաբերէին, 12ը՝ Հայու և 4ը Յոյնի։ Հրկիզեալներուն շատը աղքատ են. ամէնուն ալ բնակարան, հաց եւայլն տրուած է։ Հրդեհին վայրը մինչեւ երէկ առտու տասը Ջրհաններ սպասելով այրած տեղերը մարեցին։ Երէկ առտու Հայոց եկեղեցիին մօտը նորէն հրդեհ ծագեցաւ բայց շուտով մարեցին։ Եաղխանէն, ուրկէ սկսաւ հրդեհը, 200 ոսկիի ապահովագրուած է եղեր կ՚ըսուի. տէրերը՝ Վասիլ ու Եանի մէջտեղը չկան, հետեւաբար ստոյգ բան մը կարելի չէ հասկնալ։ Ատոնք հրդեհը սկսելուն պէս փախեր են և տակաւին ձեռք անցուած չեն։ Այդ հրդեհէն վնասուող ապահովագրական Ընկերութիւններն են՝ Ռոսիա՝ 600 ոսկի, Իւնիոն՝ 500, Նասիոնալ՝ 150 և Լոնտոն Լանքաշայր՝ 150։

ՊԱՐՏԷԶ ԹԷՓԷ ՊԱՇԻ.—Այս գիշեր, ֆրանսական օբէրէթի խումբը պիտի ներկայացնէ Լա Ֆիյ տիւ Թամպուռ-Մաժօռ (La fille du Tambour-Major)։

Ինչպէս ծանուցած էինք արդէն, վաղը գիշերային մեծ հանդէս մը պիտի տրուի պարտէզին մէջ։ Հրախաղութիւններ պիտի կատարուին, ինչպէս նաեւ լուսավառութիւններ։ Վաղը գիշեր է որ տեղի պիտի ունենան պիսիքլէթի չորս մրցումները՝ որոնցմէ մէկը պիտի կատարուի 15600 մէթրի վրայ. մրցում մը զոր թատրոնին ներկայ գտնուողներն ալ պիտի կրնան տեսնել 40 վայրկեան տեւող միջնարարի մը շնորհիւ, և որուն մէջ առաջին շահողը պիտի ստանայ 360 ֆրանք արժող պիսիքլէթ մը, իբր պարգեւ։

Յ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ ԷՖ. որ՝ ասկէ առաջ Չիքակոյի ցուցահանդէսէն իր շինած ընտիր գինիներուն համար յատուկ մրցանակ ստացած էր մասնագիտաց քննութեամբ, այս անգամ եւս ցուցահանդէսին գինիներուն վրայ տեղեկութիւններ պարունակող Անգլիերէն տետրակ մը կ՚ընդունի, մրցանակաբաշխ գործադիր յանձնաժողովին մասնագէտ նախագահ Պ. Ի. Տիւպուայի կողմէ հրատարակեալ որ Թուրքիոյ գինիներուն մէջ մասնաւորապէս կը գնահատէ Յ. Սուքիասեան էֆ.ի ղրկած գինիներուն ընտիր յատկութիւնները, ինչպէս նաեւ մրցանակին հետ ղրկած ձեռագիր նամակին մէջ ալ այդ գինիներուն վրայ գովեստի կը խօսի։ Ուստի ի քաջալերութիւն Յ. Սուքիասեան էֆ.ի արժան կը դատենք թարգմանաբար հրատարակել մասնագէտ Պ. Ի. Տիւպուայի տետրակէն հետեւեալ տողերը.—

«Մրցանակաբաշխ գործադիր յանձնաժողովը Թուրքիայէն ղրկուած և ի ցոյց դրուելիք գինիներուն համար պատրաստած ցուցակը սխալ տեղ դրած ըլլալուն պատճառաւ, այս գինիները հօկտեմբերէն առաջ չքննուեցան, և որովհետեւ շիշերը ամբողջ ամառը դարակի մը մէջ կանգուն պահուած էին, Թուրքիոյ յատկացեալ տաղաւարին մէջ, զարմանալի չէ թէ ո՛չ-քաղցրահամ գինիներէն քանի մը օրինակներ միայն կատարեալ վիճակի մէջ գտնուեցան։ Գինի և պրանտի ցուցադիրք 22 էին գինիի 30 և պրանտի 13 օրինակով։ Մրցանակ ընդունեցան գինիի 8 ցուցադիրք, և պրանտի 2։ Կարմիր և ոչ-քաղցրահամ գինիներուն մեծագոյն մասը Յունաստանիններուն նման, գոյնով և ալքոլով ծանր էին, բաղադրութեամբ թէեւ, և թարմութիւն չունէին։ Այս կարգի ամենալաւ գինիներուն մէջ Քէչի Մէմեսի մը կար (խաղողին անուամբ) լաւ, լիամարմին, և շատ խոր գոյն մը ունէր, Պրանտիի, և բնական Տաւրօ Բորթէ մէջին տեսակ մըն էր։ Մրցանակ տրուեցաւ անոր ցուցադրին, Կ. Պոլսէն Յ. Ս. Սուքիասեանի որ ղրկած էր նաեւ խիստ ընտիր սպիտակ գինի մը մսքէթ չավուշ կոչուած, զօրաւոր, ոչ-քաղցրահամ, և ջինջ, և տեսակ մըն ալ fara չավուշ կարմիր խաղողէ պատրաստեալ, և իրենց տուներին վրայ Ֆօսմանիկ եղած. կիսաքաղցր, թեթեւ և հաճելի, այս վերջինն ալ մրցանակի բաւական արժանի դատուեցաւ, սակայն մրցանակաբաշխ գործադիր յանձնաժողովը ի վերջոյ չգործադրեց այս յանձնարարութիւնը։»

Ա. Զ. Դ.

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ վագֆէն Բերա, Ասմալը Մէսճիտ թաղ, Սագգա Չէշմէ փողոց թիւ 5 տունը, որ 5 սենեակ, 1 շիրվան, խոհանոց, ջրամբար և հոր մը կը պարունակէ, աճուրդի պայմանաժամը լրացած և 500 օսմ. ոսկւոյ աճուրդին մասնակցողաց վրայ մնացած է։ Ներկայ Յուլիս ամսոյ 19րդ Դշ. օրը մինչեւ ժամ 5 վերջնական որոշումը պիտի տրուի։ Հետեւաբար հարիւրին 5 աւելցնելով գնել փափաքողները կը հրաւիրուին, մինչեւ վերոյիշեալ օրը, ներկայանալ Ս. Եկեղեցւոյս Խնամակալութեան, ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 4։

Ղալաթիա, 8 յուլիս 1900 1—4

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ուսուցչութեան ընտրելիներու քննիչ յանձնաժողովը երէկ ամբողջութեամբ ի նիստ գումարուեցաւ Բերայի Արհեստանոցին մէջ։ Ընդ ամէնը ներկայացան 36 ընտրելիներ, 13ը այր և 23ը կին. Ներկայացողները, 4էն զատ, ամէնքն ալ առաջին անգամ ըլլալով քննութիւն պիտի անցնէին։ Ինչպէս գրած էինք երէկ, յանձնաժողովը պիտի զբաղէր նաեւ հարցարանին պատրաստութեամբ, բայց միջադէպ մը ո՛չ թէ միայն արգելք եղեր է անոր պատրաստուելուն, այլ նաեւ դժբաղդաբար պատճառ եղեր է որ ատենապետ Սուրէնեան էֆ. հրաժարականը տալով մեկնի նիստէն։ Ահաւասիկ միջադէպին ծնունդ տուող պատճառները.—Պատմութեան ուսուցիչ մը կը ներկայանայ յանձնաժողովին ու մասնագէտի վկայական կը խնդրէ՝ առարկելով թէ այլ և այլ երկասիրութիւններ ունի ինք այդ առարկային վրայ և թէ մանաւանդ 15 տարիէ ի վեր կը պաշտօնավարէ ազգ. վարժարաններու մէջ։ Յանձնաժողովին անդամներէն մէկը որ փափկանկատութիւնը ունեցած էր ատենապետին գալուն չսպասելով այդ մասին մատուցուած խնդրագիրը բանալու, մէջ կը նետուի խօսքն և «Ի՞նչ ըսել է, էֆէնտին կը ճանչնանք. իր դասագիրքերը կարդացած ենք», ըսելով կ՚առաջարկէ տալ խնդրուած վկայագիրը։ Ատոր վրայ, ատենապետը որ ներս մտած էր արդէն, կ՚առարկէ թէ ինչպէ՞ս կրնան առանց քննութեան մասնագէտի վկայական տալ ո՛ և է ուսուցչի մը՝ անոր սաչափ տարի պաշտօնավարած ըլլալուն և կամ սաչափ գիրք պատրաստած ըլլալուն վրայ հիմնուելով։ Պզտիկ բանակռիւ մը առաջ կու գայ ատկէ՝ վերոյիշեալ անդամին և ատենապետին միջեւ։ Ատենապետը ի զուր կը ջանայ զանոնք համոզել թէ սկզբունքով պէտք է անպատճառ քննութիւն անցընէ ներկայացողը և թէ իրենք առանց այդ քննութիւնը կատարած ըլլալու չեն կրնար Ուսումնական Խորհուրդին յանձնարարել որ մասնագէտի վկայական տայ անոր. ատով անտեսած պիտի ըլլան իրենց պաշտօնը զոր պէտք եղածին չափ խստութեամբ պէտք է կատարեն։ Նոր բանակռիւ մըն ալ կը ծագի որ չափազանց անհաճոյ երեւոյթ մը կու տայ միջադէպին։ Ատոր վրայ ատենապետը, Սուրէնեան էֆէնտի. գաւազանը առնելով դուրս կ՚ելլէ սրահէն, և հակառակ եղած աղաչանքներուն չի վերադառնար ալ։

Մեր առած տեղեկութեան նայելով, յիշեալ ուսուցիչը արդէն իսկ նմանօրինակ խնդրագիր մը տուած է եղեր Ուսումնական Խորհուրդին, և այս վերջինն ալ յորդորեր է զինքը որ ներկայանայ ուսուցչական ընտրելիներու քննիչ յանձնաժողովին. պարագայ մը՝ որ Ատենապետին իրաւունք ունենալը կը հաստատէ՝ ուսուցիչը քննութեան ենթարկելու պահանջման մէջ։ Ասկէ զատ, ներկայացող ուսուցիչը քանի մը տարի առաջ արդէն ներկայացած է եղեր յանձնաժողովին՝ քննուելէ ետքը ստացեր է օգնական մասնագէտի վկայական մը։ Արդ, օգնական մասնագէտները երբ մասնագէտի վկայական առնել ուզեն, անպատճառ պարտաւոր են քննութիւն անցընել քննիչ յանձնաժողովին առջեւ։ Երկրորդ պարագայ մը՝ որ առջինէն ա՛լ աւելի ամուր կերպով կ՚արդարացնէ ատենապետին պահանջումը։

Ամէն պարագայի մէջ բաղձալի է որ Ուսումնական Խորհուրդը աշխատի վերցնել անհամաձայնութեան ծնունդ տըւող պատճառը, որպէս զի յանձնաժողովը չզրկուի իր ատենապետէն որ միեւնոյն ատեն անոր օգտակար մէկ անդամն է։

—Ս. Պատրիարքը երէկ նախագահեց Խառն Ժողովին որ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ գումարուեցաւ Բարձր. Յարութիւն Փաշա Տատեանի ատենապետութեամբ։ Կրօն. Ժողովէն ներկայ էին Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան, Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս Այվազեան և Սեթեան Կարապետ, Շահպազեան Յովհաննէս և Սանտալճեան Կարապետ քահանաները։ Իսկ քաղաքական Ժողովէն Ստեփան փաշա Ասլանեան և Զայեան Էլիաս, Աշըրբեան Գրիգոր, Նուսուֆեան Տիգրան, Սեթեան Միհրան, Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ, Գարակէօզեան Գրիգոր և Տէր-Ներսէսեան Տիգրան էֆ.ները։ Ժողովը երկարօրէն խորհրդակցեցաւ եկեղեցական-յարաբերական խնդրին վրայ, և որոշեց քուէարկութեան արդիւնքը տեղեկագրել։ Ժողովը չկրցաւ օրակարգին վրայ գտնուած կարգ մը առաջնորդներու և տեղապահներու հրաժարականները և ուրիշ ընթացիկ խնդիրները նկատողութեան առնել, և յառաջիկային գումարուելիք նիստին յետաձգեց զանոնք։

Ժողովին գումարման պահուն Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպիսկոպոս Արշարունի, ինչպէս նաեւ Ռոտոսթոյի հրաժարեալ կամ ոչ-հրաժարեալ առաջնորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս Այվազեան ժողովին ներկայանալով, տեսակցեցան Ս. Պատրիարքին և ժողովականներուն հետ։ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոս, կրօնական Ժողովոյ անդամ ըլլալուն, Խառն Ժողովոյ երէկուան խորհրդակցութեան, ինչպէս նաեւ քուէարկութեան մասնակցեցաւ։

—Խառն Ժողովը իր երէկուան նիստին մէջ նկատողութեան առնելով Գարաքէօմրիւկի Ս. Յովհան Ոսկեբերան եկեղեցւոյն հրկիզումը, որոշեց գրել եկեղեցւոյն վարիչ մարմինին որ ազատուած գոյքերը խնամով պահուին որպէս զի բան մը չվնասուի կամ չկորսուի անոնցմէ։ Պատրիարքարանի կողմէ ղրկուած քննիչ մարմին մը արդէն իսկ պատրաստած է անոնց մէկ ցանկը որ տեղեկագրի մը հետ Ս. Պատրիարքին մատուցուեցաւ։ Ինչպէս գրած էինք երէկ, եկեղեցին ապահովագրուած է եղեր 600 ոսկիի, Ռոսիա Ընկերութեան։

—Նիկոմիդիայէն կը գրեն մեզ, «Ներկայ ամսոյս 3ին տեղւոյս Աւետարանական Հայոց երկսեռ վարժարաններու ամավերջի հանդէսը անօրինակ փայլով մը տեղի ունեցաւ տեղւոյս ժողովատան մէջ։ Անօրինակ կ՚ըսենք, որովհետեւ այս առաջին անգամն է որ Նիկոմիդիոյ Հայերը բաղդը կ՚ունենան շրջանաւարտ աղջիկներ ունենալու։ Օրուան այս կրթական հանդէսը տեսնելու համար երկսեռ հանդիսականներու խուռն բազմութիւն մը արդէն հանդիսավայրը լեցուցած էր, այնպէս որ դեռ ուրիշ շատեր ալ ստիպուեցան իրենց տեղերը վերադառնալ։ Հանդիսավայրը զարդարուած էր կանանչներով և աղջկանց վարժարանին ցոյց դրած ձեռագործներով։ Հանդէսը սկսաւ երաժշտութեամբ որու միջոցին հինգ շրջանաւարտ օրիորդները և 2 մանչերը առաջնորդութեամբ իրենց աւագ ուսուցչին և վարժուհիին, համակ ճերմակներ հագած՝ որոտընդոստ ծափերու մէջէն բեմին առջեւ իրենց յատկացուած տեղերը նստան։ Փոխաբանական երգ մը երգելէ վերջ կարգաւ բեմ հրաւիրուեցան խօսիլ Պ. Պ. Բ. Խաչատուրեան, նիւթն էր՝ Յարատեւութիւն. Գ. Պօտուրեան՝ Ինքնօգնութիւն. Օրիորդք Եղիզա Լաֆճեան՝ Յառաջ կ՚երթանք թէ ետ. Աղաւնի Միչեան՝ Բնութեան ազդեցութիւնը մարդուն վրայ. Մարինէ Պօտուրեան՝ Քրիստոնէութեան դերը քաղաքակրթութեան մէջ. Յուստիան Հէլվաճեան՝ Մայրերու կրթութեան կարեւորութիւնը, և վերջապէս Օր. Մարիամ Հէլվաճեան՝ Նախ խաղ եւ ապա սպակ, որ էր նաեւ կարգին նշանաբանը։ Բոլոր ճառերն ալ խնամով պատրաստուած էին և իմաստալից։ Գալով արտասանութեան, այնքա՛ն յստակ, այնքա՛ն կենդանի և այնքա՛ն բնական եղանակով մը և շեշտով մը կարդացին, որով բոլո՛ր հանդիսականներու գովեստին և հիացման արժանացան։ Բոլո՛ր ճառերն ալ բուռն ծափերով և քաղցր երգերով կ՚ընդմիջուէին։ Վկայականները բաշխեց հանդէսին նախագահ Վեր. Ռ. Ջէմպըրս, Պարտիզակի Բարձր. Վարժարանին տնօրէնը և այս առթիւ յոյժ շահեկան ուղերձ մը ըրաւ շրջանաւարտներուն ուղղեալ։ Ապա հրաւիրուեցան Վեր. Ա. Կ. Պետիկեան և Պարտիզակի Բարձր. Վարժարանի բժիշկ-ուսուցիչ Տոքթ. Յովսէփ էֆ. Տէր Ստեփանեան որոնք պարագային յարմար քաջալերական յորդորներ ըրին։ Նոյն ատեն տեղի ունեցաւ նաեւ երկսեռ վարժարաններու ուսանողութեան մրցանակներու բաշխումը։ Հանդէսը փակուեցաւ Վեր. Ռ. Ջէմպըրսի վերջին օրհնութեամբ և հանդիսականները մեկնեցան շատ հաճելի և գոհ տպաւորութեան մը տակ։»

Պէզճեան և Լուսաւորչեան սանուց փափաքանաց համաձայն, Գեր. Տ. Մեսրոպ Ս. Արքեպիսկոպոս Սուքիասեան հանդերձեալ է Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն մատուցանել յառաջիկայ կիրակէ, յուլիս 9, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ վարժարանին անմահ հիմնադրին՝ Յարութիւն Ամիրա Պէզճեանի։

Արժանավայել յարգանք մը ընծայելու համար անզուգական բարերարին յիշատակին՝ կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ վարժարանին հին և նոր սանուց հետ ամէն բարերարեալ ազգայինք։

Թաղական Խորհրդոյ Մայր Եկեղեցւոյ
Ատենադպիր Վ. Ատենապետի
Մ. ՍՐՈՎԲ ՓԷՅԼԻԿԵԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԱՐԸԺԱՆ
Գում-Գաբու, 7 յուլիս 1900

Յառաջիկայ կիրակէ, յուլիս 9, Ս. Եկեղեցւոյս տօնախմբութեան առթիւ Գերապատիւ Մկրտիչ եպիսկոպոս Վէհապետեան հանդերձեալ է սուրբ Պատարագ մատուցանել սուրբ եկեղեցւոյս մէջ ի հոգեւոր մխիթարութիւն գիւղիս բարեպաշտ ժողովրդեան և համայն ուխտաւորաց։

Յաւարտ սուրբ պատարագին Հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի սուրբ եկեղեցւոյս Նորոգ Շինութեան սատարող բարերարաց ննջեցելոցն հոգւոյն համար։

Զայս ի գիտութիւն ծանուցանելով
Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենապետ ԵՂԻԱԶԱՐ ՄԵԼԻՔԵԱՆ
Գանտիլլի, 6 յուլիս 1900

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Սենեքերիմ էֆ. Գալփաքեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Ե. Պարսամեան։

(Հոգաբարձութիւն)

ԼՈՅՍ շաբաթաթերթի Զ. տարեշրջանի առաջին թիւը հրատարակուեցաւ այսօր հետաքրքրաշարժ ճոխ պարունակութեամբ.—Տարեկան 50, վեցամսեայ 25 և հատը 1 ղրուշ։

Դիմել առ Մարտիրոս Տէօքմէճեան, տնօրէն Լոյսի, Նորատունկեան խան, Ղալաթիա։

ՄԱՍԻՍ
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՄԱՍԻՍ Գրական և Քաղաքական Շաբաթաթերթի 28րդ թիւը հրատարակուեցաւ այս առտու, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Կրթական ջանքեր. ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ։—Եզնիկի գերմաներէն թարգմանութիւնը. ԵՂԻՇԷ ԵՊՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ։—Բանաստեղծութիւններ. Ամուրին. ԱԼՓԱՍԼԱՆ.—Քունը. Մ. ԱՃԷՄԵԱՆ։—Գիտական աշխարհէն. Ժանտախտին շուրջը. ՏՈՔԹ. Յ. Ա.։—Մեկնութեան փորձեր. Սէրը ԱՐՄԻՆԷ։—Ռուս գրականութիւն. Հ.։

ՄԱՍԻՍ ձեռքէ կը ծախուի հատը ՔԱՌՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅԻ։ Տարեկան բաժանորդագինն է կէս օսմ. ոսկի՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ գաւառներու համար, կանխիկ։ Արտասահման 12 ֆրանք։ Խմբագրութեան կեդրոնն է Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան, թիւ 13։

Հեռագիր Այսօրուան

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 20 յուլիս.— Չինու Կայսրը հեռագիր մը ուղղելով Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի՝ Ֆրանսայի միջնորդութիւնը խնդրեր է։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ յայտարարեր է թէ Նախագահը այն ատեն պիտի պատասխանէ, երբ ապահովութիւն ստանայ թէ Բէքինի ֆրանսական դեսպան Պ. Սթէֆէն Բիշոն ողջ է։

—Ռուս զօրավար մը, երկրաչափ մը և քանի մը զինուորներ Հարպէնի կայարանին մէջ (Բորթ-Արթուրի երկաթուղիին գիծին վրայ) պաշարուած են Չինացիներէն։

—Լի-Հունկ-Չանկ Հոնկ-Քոնկ հասաւ և հաստատեց այն լուրը թէ յուլիս 8ին Բէքինի օտարականները դեռ ողջ էին։

—Թայ-Վոյ-Ֆուի (?) մէջ Չինացիները սպաններ են 40 Եւրոպացի և 100 չինացի քրիստոնեաներ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Մանչուրիոյ մէջ շարժումը ընդհանուր կերպով սկսած է։ Ռուսերը քանի մը կէտերէ ետ մղուեր են։

—Լի-Հունկ-Չանկ մտերմական ու ապահովիչ յայտարարութիւններ ըրեր է Հոնկ-Քոնկի անգլիական կառավարիչին, Շանկայ ուղեւորելէ առաջ։

—Չինական աղբիւրէ առնուած լուրերու նայելով, Թուան իշխանը չորս բանակներ կը կազմէ եղեր՝ ընդ ամէնը՝ 950 հազար հոգիէ։ Ատոնց մէկը Թիէն-Ցինի վրայ պիտի քալէ և միւսն ալ Մանչուրիոյ մէջ պիտի գործէ։

—Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Բէքինի ամերիկեան դեսպանը ողջ է։

ՖՐԷՏԵՐԻՔ ԿԱՅՍՐՈՒՀԻՆ

ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսեր մայրը՝ Ֆրէտերիք կայսրուհին՝ ծանրապէս հիւանդ է։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բարեյուսոյ Գլուխի Խորհրդարանին նստաշրջանին բացման պահուն Սըր Ա. Միլնըր բանախօսութիւն մը արտասանելով ըսեր է որ պատերազմը շատ մօտ ատենէն պիտի աւարտի։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 19 յուլիս (յապաղած).—Չէֆուէն կը հեռագրեն Վոլֆ գործակալութեան թէ ամերիկեան լրագիրներու թղթակիցներ տեղեկութիւն հաղորդեր են որ Բէքինի օտարականները յուլիս 6ին ու 7ին դուրս ելեր են դեսպանատունը յետոյ ռմբակոծուեր է։

ՓԱՐԻԶ, 20 յուլիս.—Չինական դեսպանին արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի յանձնած հեռագիրը (Պ. Լուպէի տրուելու համար) որով Չինաստանի կայսրը Ֆրանսայի միջնորդութիւնը կը խնդրէ, ո՛ և է ակնարկութիւն չըներ Բէքինի օտար դեսպաններուն կացութեան։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Կառավարութիւնը հրատարակեց զեկոյց մը՝ ըսելով որ այս առտու Շանկայի ամերիկեան հիւպատոսէն ընդունած հեռագրի մը համաձայն, Շանթունկի կառավարիչը այս վերջինին ըսեր է թէ Բէքինի ամերիկեան դեսպանէն ծածկագիր հեռագիր մը ընդունած է 19 յուլիս թուականով։ Քիչ ետքը, չինական դեսպանը կառավարութեան յանձնեց Չինաստանի հեռագրական և թղթատարական տնօրէնին Չէնկի մէկ հեռագիրը ի պատասխան ամերիկեան կառավարութեան այն պահանջումին, որով իր դեսպանէն հեռագիր մը կ՚ուզէր։ Չինական դեսպանին հաղորդած հեռագիրը կ՚ըսէ թէ ամերիկեան դեսպանը ընդունեց իրեն ուղղած հեռագիրը յուլիս 11ին և թէ հետեւեալը պատասխանեց.—Այս պահուս կը գտնուիմ անգլիական դեսպանատունը որ շարունակ կը ռմբակոծուի չինացի զինուորներու կողմէ։ Շուտ օգնութիւն մը միայն կրնայ առաջքը առնել ըլլալիք աղէտին։

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Շանկայի Պէլժ հիւպատոսը 19 յուլիս թուականով կը հեռագրէ թէ Չինաստանի հեռագրական և թղթատարական տնօրէնին տուած տեղեկութեան համաձայն, Բէքինի օտարականները ողջ էին յուլիս 18ին։ Յուլիս 16 Թուականը կրող կայսերական հրովարտակ մը հրամայեր է որ ապստամբութիւնը զսպուի։

ԼՈՆՏՈՆ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ կառավարութիւնը յայտարարեց թէ Չինաստան զէնք ու ռազմամթերք ներածելու դէմ արգելքի մը օրինագիծը ներկայացուցած է Լորտերու Ժողովին։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Գրեթէ ամիս մը առաջ սակերուն կայուն վիճակը կը վերագրէինք նոյն ատենի չինական խնդրին հետզհետէ ստացած անստոյգ հանգամանքին, ըսելով թէ սակարանական Ջոջեր կը վախնան մեծ գործառնութիւններ ընել։ Այսօր հաստատուած է այդ։ Ու դարձեալ դրամատէրները և մեծ խաղացողները ցարդ շատ զգուշաւոր են իրենց գործառնութեանց մէջ, և աւելի հակամէտ կ՚երեւան իրենց ձեռքը գտնուած թուղթերը ոսկիի փոխելու, քան թէ յախուռն գնումներով թուղթերու դէզերու մէջ մխրճուելու, ինչպէս կ՚երեւայ եւրոպական սակարաններէն ստացուած հեռագիրներէն։ Ամիս մը և նոյն իսկ 15-20 օր առաջ շատ «տաք կերպով» փնտռուած թուղթեր այսօր հրապարակ հանուած են, բաղդատաբար աժան կամ ինկած գիներով և դարձեալ գնողներ կը վարանին կամ կը յուլանան դրամ վճարելու։ Օրական նորանոր անկումները կը հաստատեն մեր այս ըսածները։ Բոլոր թուղթերը, գրեթէ առանց բացառութեան, այսօր ինկած են և անոնցմէ ոմանք անանկ վիճակ մը ունին զոր մենք չենք յիշեր թէ երբեք ունեցած ըլլան ասկէ առաջ, օր. անգլիական քոնսոլիտէն։ Ֆրանսական Ռանթն ալ անկէ վար չի մնար, որոնց հետ բաղդատմամբ օսմ. թուղթերը, թէեւ իբր առաջնակարգ թուղթ ազդուած են այս ընդհ. անկումէն, բայց դարձեալ քիչ շատ եթէ ոչ բարձր, գոնէ հաստատ կը բռնուին։

—Այս շաբթուան սեղանաւորական կարեւոր դէպքն է Լոնտոնի զեղչի սակին 3էն 4ի բարձրանալը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	24	05
Ամէնէն բարձր գին	»	24	09
Ամէնէն վար գին	»	24	06
Ռումէլի երկթ. զոց.	Ֆր.	105	87 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	106	87
Ամէնէն վար գին	»	105	75

ԲԱՑՈՒՄ 8 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	24	05
Ռումէլի Երկաթուղի	Ֆր.	105	50
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ ՕԹՕՄ.		0	34
Սօս. ՕԹ. Շանժ է Վալէօռ		0	14
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	18
Թվամուէյ բաժնեթ.		6	32
» ժուիսանս		105	—
« պարտամ.		480	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		468	—
Թրանվայ		64	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	108	37 ½
» » » չէք	»	109	20
Բարիզ » »	Ֆր.	23	01 ¼
» » » չէք	»	22	93 ¾
Պէրլին անմիջապ չէք	Մարք	18	62
Վիէննա չէք	Ֆիոր.	22	08

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	25
Անգլիական ոսկի	»	110	06
Բօլ էմբէրիալ	»	90	30
Քրիմիզ	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	01
Մէթալիք	»	95	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.		60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Յուլիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	97	65
Օսմանեան Ռանթ սէռի Բ.	—	—
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. բաց.	22	37
Օսմանեան Ռանթ սէռի Դ. զոց.	22	25
Օսմանեան Պանքա	11	25
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	39	—
» Մօնօբօլ	43	—
Պուլկարական 1888	84	—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	—	—
Տօմինիալ	103	87
Թրանսվալ	2	75
Այտըն երկաթուղի	8	50
Փոխառութ. [illegible]	25	320

ԲԱՐԻԶ, 20 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	67
» » 3 ½ %		102	—
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	50
) զոց.	»	22	50
» » » Բ.	»	—	—
« « « Գ.	»	—	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	528	—
Օսմանիէ	»	425	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	107	75
Օսմ. մաքսատուն	»	516	50
Օսմ. Ռէժի	»	308	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	482	—
Քրէտի Լիոնէ		1030	—
Իտալական Ռանթ	»	91	25
Սպանիական արտաքին	»	71	95
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		—	—
Թրանսվալ	»	71	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	120
[illegible]	»	03	—

ՊՐՈՒՍԷԼ, 20 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		22	35
Ռումէլիի երկաթուղի		106	75

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Յուլիս

Ռուպլի	»	216	10
Ռումէլիի երկաթուղի	»	108	30
Անատ. երկթ. պարտամթուղթ	»	—	—
Չէք Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	285

ՎԻԷՆՆԱ, 20 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	243	60
Ռումէլիի երկաթուղի	»	103	50
Օսմ. Ռէժի	»	282	—

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցմահ եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Մ. Բ. ԼԷՕՆԱՌ, ընդհանուր գործակալ, Սուլթանօղլու խան, Կամուրջին մօտ, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆռանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և շահ՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆռանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848է ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումնք, կենսաթոշակ, եւն.
362, 858,507 ֆռանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 բոլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆռանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալալէմճի խան:

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԵՆԷ ԶՈՒՐԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թեթեւ կերպով պաղ առնելով, կամ խիստ պաղ ըմպելի մը խմելով և կամ քրտնած մարմնով հովին դէմ կենալով և դեռ այս կարգի շատ մը աննշան պատճառներով մարդս շատ անգամ հարբուխի ենթարկուելով կը սկսի հազալ ու տառապիլ, եւ եթէ ենթակային կազմուածքը ընդունակութիւն ունի, հազերը կամաց կամաց կը տեղաւորուին: Առողջութեան յարգը գիտցող մարդը անհաւասիկ այս թեթեւ կարծուած պարագաներուն մէջ է որ, պէտք է փութայ անձը պաշտպանել վըտանգաւոր հետեւութիւններէ. որովհետեւ ծանօթ ճշմարտութիւն մըն է որ հարբուխն ու հազը երբ երկար ժամանակ անխնամ ձգուին, վտանգաւոր հետեւանքներ կ'ունենան և մինչեւ իսկ թոքախտ կրնան պատճառել: ՔՕՆԷՃԻ ՔԱԲՍԻՒԼՆԵՐԸ հրաշալի ազդեցութեամբ կը բուժեն շնչառական գործարաններու յատուկ հիւանդութիւնները, հազը, հարբուխը, կրծքատապը, դժուարաշնչութիւնը, պրօնխիթը, թոքի բորբոքումը և բոլոր այս կարգի հիւանդութիւնները: ՔՕՆԷՃԻ ՔԱՔՍԻՒԼՆԵՐԸ կը ծախուին մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները: 48—60

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ութը օրը երկու անգամ կը բանին Լիվըրբուլէ և Աւստրալիա

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Գօթնիա	4531
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթօն	2403
Ուլտոնիա	7268	Ադլաս	2393
Բավօնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գաղալօնիա	4845		

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻԿԷՐ
Joly et Seager
Մէյմանէճըլի խան, թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց: 255

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՛՛ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
(Եանճի գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զըպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենաասատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, նաւբը, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Ց. Գ. Ձեռները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !! 197

ՆԻՒ ՀՈՄ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԻԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ
Որ կը մրցի միւս բոլոր կարի մեքենաներուն
ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ
Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ
Կեդրոնատեղին, Սիրքէճի, Քէօբրիւլի խան, թիւ 3
Մասնաճիւղ, Ղալաթիա, Պէօյիւք Միլլէթ խան, 33
Գնողներու համար վճարման եւ ամէն տեսակ դիւրութիւններ 575

NEW HOME

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սիրիօ	1735
Արիօսգօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Փասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Փօրտօֆինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3600	Մօնթէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճինօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրբիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էրազօ	1841	Քէլսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Զիքանօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիզանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րոմէօ	1789		

Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Եէյց, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է: Տուրօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 13ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար:

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 23—24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 377

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1900 Մայիս 24էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

11 —	Միրկ. ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պէշ.	45
11 —	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹն. միրկ. պիտի հաղորդակցի	39
11 45	Պօյճ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ.	33
12 —	Ենմ. մէզպ. պէօյք. քպրն. Թրպ. ենք. սԹն. միրկ. պիտի հաղորդակցի	40
12 45	Միրկ. Ր.հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ.	45
12 45	Ր. Ա. զավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. միրկ. պիտի հաղորդակցի պշկ.	43
1 45	Միրկ. ր.հիս. պէպէք արն.գրչ.օրթ.պշկ.	23
1 45	Ր. Ա. զվզ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. պիտի հաղորդակցի պշկ. ուրբաթ եւ կիրակի օրերը Միրկ.էն մինչեւ կամուրջ բոլոր նաւամատոյցներուն պիտի մօտենայ	17
1 10	Միրկ. ր. հիս. պէպէք արն. գրչ. օրթ. պշկ. բաց ի ուրբաթէ	21
2 45	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ.	21
3 —	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹն. միրկ. պիտի հաղորդակցի պշկ. ուր. եւ կիր. Միրկ.էն բոլոր նաւամատոյցներուն պիտի մօտենայ	39
3 45	Միրկ. ր. հիս. պէպ.արն. գրչ.օրթ.պշկ.	43
4 15	Ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. պիտի հաղորդակցի պշկ. ուր. եւ կիր. օրերը ր.հիս. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ.	40
5 —	Միրկ. ր.հիս. պէպ.արնվ.գրչ.օրթ. պէշկ.	17
5 45	Ենմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր.հիս. պէպ արն գրչ. օրթ պէշկ	34
7 30	Ենմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. միրկ. Ր.հիս. պէպ.արնվ.գրչ. օրթ.պէշկ.	23
8 45	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. ր. հիս. պէպ. արնվ. գրչչ. օրթք. պէշկ. ուրբաթ եւ կիրակի օրեր միայն	
9 30	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենիք. սԹէն. միրկ.Ր.հիս. պէպէք ա ն.գրչ. օրթ.պշկ.	44
10 10	Ենիմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենք. պէպ. օրթ. պշկ. ուր. եւ կիր. օրերը միայն:	
10 30	Միրկ. արնվ. ուղղակի կամուրջ	43
10 45	Ր.ա.զվզ. ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. ր. հիս. պէպ. արն. օրթ. պէշկ:	17

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

12 —	Պէշկ. օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք.Թրպ. պէօյք. մէզր. ենիմ. ր.ա.զվզ.	17
12 10	Ուղղակի միրկ. բաց ի ուրբաթէ	45
1 —	Ուղղակի միրկ.	23
1 15	Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ ք ր. հիս. միրկ. ենք. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ.	39
2 —	Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մէզպ. ենիմ. ուր. եւ կիր. միայն	40
2 10	Ուղղակի միրկ. բաց ի ուր. եւ կիրակիէ	21
2 30	Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէն. ենք. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ.	40
3 —	Պշկ. արն. պէպ. միրկ. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ	43
4 —	Պէշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք. Թրպ. պէօյք. մզրպ. ենիմ:	34
4 20	Պշկ. միրկ. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ	17
5 15	Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. ենք. Թրպ. պէօյքտ. մզրպ. ենմ. ուր. եւ կիր. միայն	
6 —	Գպթ.Պէշկ. օրթ. գրչչ.արն.պէպ. ր.հիս. միրկ. սԹէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ.մզրպ. ենմ. Ր.Ա. զավաք	46
6 45	Պշկ. օրց. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. ենք. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ. ուրբաթ եւ կիրակի միայն	
8 45	Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. սԹէն.ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ. ր. ա. զվզ.	17
9 40	Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. պիտի հաղորդակցի	46
10 05	միրկ. ենիք. Թրպ. քրճպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. ուր. եւ կիր. պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ր. հիս.	40
10 55	Պէշկ. օրթ. գրչչ. արնվ. պէպ. զնտ. ա. ր. հիս. միրկ. զնլ. ենիք. բշպ. պէյզ. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ	23
11 10	Պէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ	45
11 40	Միրկ. ենիք. Թրպ. պէյքտ.մզրպ. ենիմ:	43
11 50	Պշկ. պէպ. Ր. հիս. սԹէն. ենիք:	21
12 05	Պէշկ. օրթ. գրչչ. արնվ. միրկ.	38

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

11 —	Ա. հիս. գնտ. վնիք. չնկ. պէյլ. Գզկ.	33
11 30	Պէյզ. բշպհ. չպքլ. զանլ. ա.հիս. (պիտի հաղորդակցի) գնտ. պշկ. ուր. եւ կիր. վնիք. չէնկ. պէյլ. զուզկ.	23
12 —	Ա.հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ.պշկ.	34
12 30	Պէյզ. բշպհ. ենիք. զանլ. միրկ. ա.հիս. գնտ. պէպ. վնիք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ.	44
1 05	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. պյզ. բշպհ. չպքլ. զանլ. ա.հիս. գնտլ. պիտի հաղորդակցի. ուր. եւ կիր. վնք. չնկլ. պէյլ. զզկ.	46
2 —	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. զզկ. պշկ:	31
2 15	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. պէյզ. բշպհ. չպք. գնլ. ա. հիս. (պիտի հաղորդակցի) գնտ. պշկ.	33
3 15	Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զզկ.պշկ.	38
4 —	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպքլ. զանլ. ա. հիս. գնտլ. պիտի հաղորդակցի ուր. եւ կիր. միայն	
4 30	Պէյք. բշպ. չպքլ. գնլ. ա. հիս. պիտի հաղորդակցի գնտ.	45
5 —	Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պյլ. զզկ. պշկ.	38
6 30	Պէյզ. ենիք. զանլ. միրկ. ր. ա. հիս. գնտ.պէպ.արնվ.չնկ.պէյլ.օրթ. զզկ.պշկ.	21
8 22	Ր. Ա. զվզ. ենիմ. մէզպ. պօյք. Թրպ. Պէյզ. բշպ. չպքլ. զանլ. ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. զուզկ. սկիւտ:	46
10 25	Պէյզ. ենիք. զանլ. ա. հիս. զանտ. չնկլ. պէյլ. պշկ.	33
10 40	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. պէյզ. բշպ. գնլ. ա. հիս. գնտ. վնք. չէնկ. պէյլ. զզկ. սկիւտ. ուր. եւ կիր. միայն	
11 —	Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ (բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ)	33

Կամուրջէն ասիական եզերք

12 30	Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկլ. գնտլ. ա. հիս. գնլ. բշպհ. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ.	33
1 20	Պէյլ. չնկլ. ա.հիս. բաց ի ուր. եւ կիր.է	34
2 05	Պէշկ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս.	38
2 45	Սկիտ. զզկ. պէյլ. չնկլ. վնք. գնտ. ա. հիս. Գաօյ. չպք. բշպհ. պէյզ. ուրբաթ եւ կիրակի Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ.	45
3 30	Պշկ. զզկն. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա.Ր.հիս. միրկ. զանլ. ենք. բշպ. պէյզ. Թրպ.պյքտ. մզրպ. ենմ:	23
4 25	Ուղղակի Ա. հիս.	38
5 —	Գպթ. Պշկ. զզկ. պէյլ. չէնկ.վնիք.գնտլ. ա.հիս. զանլ. չպքլ. բշպհ. պէյզզ:	21
7 15	Պէշ. զզկն. պէյլ. չնկ. արնք. գնտլ. ա. ր. հիս. միրկ. զնլճ. ենիք. պէյզ. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ.	44
9 05	Պէշք. զզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս. զնլ. բշպ. պյքզ.	38
10 20	Պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. զանլճ. չպքլ. բշպհ. պէյզ. Թրպ. պէօյ.մզրպ. Ր.Ա.զավ. ուր. եւ կիր. պէյլ. չնկլ. վնք.	39
10 25	Պէշզ. պէյլ. չէնկլ. վնիք: բաց ի ուրբաթ եւ կիրակիէ	38
11 —	Պէշ. զզկ. պէյլ. չէնկ. վնք. գնտ. պէպէք Ա. հիս. պիտի հաղորդակցի	34
11 30	Գնտ. Ա. հիս. գնլ. չպզ. բշպ. պէյզ. ուրբաթ եւ կիրակի օրերը զզկ.	44
12 —	Պշկ. զզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս.	33

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆ
ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ
Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են
մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառ
կանոնաւոր շնչառութիւն չըլլալը,
բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափ
կը խեղդուի, և կուրծքը չի կրնար
գիտը ընել: Դարմանին համար բժիշ
մտածած էին և գիտութիւնը գտաւ
ԲԻՐԲԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ՈՒ ՓՈՇԻՆ, որք
նաչէս կը բուժեն, կուրծքի խժռան
հազը և շնչառական հիւանդութիւնն
Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս
Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւան
նոցներու մէջ միմիայն ԷՍՊԻՔ կը գոր
ծեն այս հիւանդութեանց համար:
ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողո
20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառ
դեղարաններուն մէջ: 497

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ
Որ 16 տարիէ ի վեր Ղալաթիոյ Եւ
րայի պատրաստ կօշիկի վաճառատուն
սեպհական գործարանէն կը հայթայթ
եւրոպական նիւթերով պատրաստուա
ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց
տղայոց, այս անգամ բացած է ի Ղա
թիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ուր նաեւ միշտ պատրաստ կը գտնուի
րանսական և անգլիական գործարաններ
բերուած ամէն տեսակ կօշիկ և
կօշիկներ, Բօ-տը-Սիւէտ լուսաբր
թելա, կլասէ, այծի մորթ,
տօլ, և մետաքս, նաեւ ղուտ քթան
տեսակ, ամէն գոյն, կտորով և պարզ
սակօշիկներ: Ճշմարիտ կտորով և քաժ
Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին նո
չափու վրայ: 592
Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն
եւ անմրցելի աժանութիւն
(Քօպուէլօ պողոտային թիւ 15)

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔՍԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՓԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ
Յուլիս 23ին Սիւռճասի, Փաթումին:
ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ
Յուլիս 24ին Սիւռճասի, Մարսիլիա:
Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար.
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2.կարգ
175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար
դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քարափի
վրայ: 516 Ժ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

—)(57)(—

ԹԷՈՏՈՐ ՈՒԱԴՍ—ՏԸՆԹԸՆ

ՕԼՈՒԻՆ

Դ.

ՈՒԻՆԻՖՐԷՏԻ ԴԻՒԹՈՒԹԻՒՆԸ

9

Ռոման թագաւորներու, դուքսերու և կոմսերու ցեղէ կը կարծէր զինքը: Զինքը յատկանշող բովանդակ հաւատքով կ'ընդունէր Միքայէլ դուքսի, Բանուէլ դուքսի եւայլն չհաստատակութեանց պատմութիւնները: Միայն իր բարեկամներուն մէկէն տեղեկութիւն մը պէտք էր թէ իր հայրը Բանուէլ Լովըլ, հաւանօրէն Բանուէլ դուքսին մէկ յաջորդն էր, որպէս զի Սինֆին ալ զանի իբր դուքս նկատէր: Կը զգար լիովին «ազնուականութիւնը կը պահանջէ» խօսքին մէջ բացատրուած գեղեցիկ զգացումը. և ինծ համար հեշտալի փորձառութիւն մըն էր լսել անոր սա խօսքը. «Դուքսի մը աղջիկ եմ ես և պէտք չէ որ այդպէս ընեմ»: Խեղճ Բանուէլ կը հեծէր այս պատիւներուն տակ, վասն զի Սինֆին կը թախանձէր հիմա ունենալ մութ թաւշեայ հրջազգեստ մը, կարմիր ժիլէ մը ոսկի կոճակներով և ժապաւէններով զարդարուած բարձր գլխարկ մը զոր բարեկեցիկ Ժիբսիներ երբեմն սովոր էին կրել: Կարծես կը համարէ թէ իր քոյրը Վայտին բարձր ազնուականութեան չէր վերաբերէր, թէպէտ միեւնոյն հօրմէն ու մօրմէն ծնած էին:

Ժիբսի կեանքին մասնաւոր հրապոյրներէն մին սա է որ ռոմանական եղբայրութեան մէջ լիովին ընդունուած մէկը կրնայ սերտ մտերմութիւն ունենալ Ժիբսի աղջկան մը հետ՝ առանց սիրաբանութեան կամ «Փլիրթ»ի ամենափոքր կասկած մը արթնցնելու:

Հօրս կտակով մեծ հրիտակ մը ինկաւ ինծ և զայն առնելու համար Լոնտոն երթալէս յետոյ՝ արեւմտեան Անգլիոյ շրջանը ըրի Սինֆին մարդոց հետ: Եւ ոչ մէկ տեղ սակայն Ուինիֆրէտի հետքը կրցայ գտնել: Պէտի վերադառնայի Կալլէս, ուր էին միշտ իմ մտածումներս, բայց չէի կարծեր որ Սինֆին իր ընտանիքէն բաժնուի, ուստի մինակ մեկնեցայ: Կալլէս չհասած սակայն Զէչայրի արեւելեան մասին մէջ՝ ոչ շատ հեռու Մորթօն-Հօլէն՝ պատահեցայ մէկ քանի Անգլիացիներու որոնց հետ խօսակցութեան մտայ հունգարացի նուագածուներուն վրայով, որ երկրորդ անգամ Անգլիա այցելած էին: Հունգարացի գնչուներուն աւանդութեանց և աւելորդապաշտութեանց մասին այս մարդոց ըսածները ինծի մտածել տուին և վերջապէս սա եզրակացութեան յանգեցայ թէ եթէ իրաւ հաւատայի որ Ուինիֆրէտ ինքզինքը Ռոմանուհիներուն յանձնած էր, անիմաստ բան մը պիտի ըլլար չհետեւիլ այս Հունգարացիներուն նման խմբակի մը: Ուստի ընթացքս փոխեցի և անոնց ետեւէն գացի, բայց դարձայ առանց ամենադոյզն հետք մը գտնելու: Կալլէս վերադարձայ, վասն զի Կալլէսը կը թուէր ինծ միակ երկիրը որ հաւանականաբար կրնար հետք մը հայթայթել, և յետոյ որովհետեւ հոն պիտի տեսնէի նորէն Սինֆի Լովըլը՝ Անգլիայէն դարձին:

Առողջութիւնս հիմա շատ խանգարուած էր անքնութենէն (մտատանջութեան անխուսափելի հետեւանքը) և թմբրադեղէն՝ զոր իմ տագնապներուս սկիզբէն ի վեր սովրեցայ առնել յարաճուն չափերով, սակայն թմբրադեղ մը որուն բազմատեսակ հետեւանքներէն մին է ենթակային բոլոր մտածումները դարձնել տալ մի միակ կեդրոնական գաղափարի մը շուրջը, ինչպէս մոլորակները արեւուն բոլորտիքը: Անստուգութիւնս, յուսոյ և երկիւղի միջեւ տատանումս տաժանելի էր թէպէտ Լովըլներուն հետ թափառումներուս միջոցին. և սակայն այս թափառական շրջագայութիւններն ալ ամօքիչ վայրկեաններէ զուրկ չէին բոլորովին. վայրկեաններ՝ զորոնք Սինֆիին կը պարտէի: Կը նստէր ինծ հետ ցանկի մը կամ ծառի մը տակ ամառնային իրիկուն մը, կամ գեղազուարճ մարգերուն վրայ գարնածաղիկներու, վայրի յակինթներու, ոսկեկոճններու և մարգարտածաղիկներու մէջտեղ և Ուինիֆրէտի մասին իր վերյուշումները կը պատմէր: Ամէն անգամ իր խօսքը պիտի վերջացնէր ըսելով.

—Ուինին շատ կը սիրէր զքեզ. զանի պիտի գտնենք դեռ: Ոսկեղէն Այլ Սնովտոնի վրայ պարապ տեղը գրկուած չէր: Այդ հմայութիւնը կ'ըսէ թէ պիտի ամուսնանաս անոր հետ:

Ցետոյ սազը պիտի զարնէր ու ըսէր.

—Ախ, եղբայր, պիտի կրնամ այս սազով աչքիդ առջեւ բերել Ուինիի կենդանի ոգին, եթէ ողջ է ան. և չկայ բլուրներուն վրայ ոգի մը որ չպատասխանէ այս ձայնին:

Սակայն ընդհանրապէս Սինֆին Կորճիօններէն երկիւղի պէս բանի մը զգացումը ունէր սրտին մէջ: Զկրցայ հասկընալ զայն:

—Ինչո՞ւ չես սիրեր Կորճիօնները, Սինֆի, ըսի օր մը իրեն Օկուէն լճակին վրայ, Լովըլներուն Կալլէս վերադառնալէն յետոյ:

—Ատոր պատճառը ես ալ չեմ գիտեր, պատասխանեց խորհրդաւոր կերպով մը:

Ամիսներ ու ամիսներ անցան գացին, բայց Ուինիֆրէտի հետքը չգտանք:

Դ.

ՕԼՈՒԻՆԵԱՆՑ ՆԱՀԱՊԵՏԸ

1

Օր մը երբ Սինֆին ու ես Գէփէլ Գըլըրիկի ու Պէթիս ի Քօտի միջեւ գտնուած գեղազուարճ բացատներուն մէջ կը շրջագայէինք, գետի մը եզերք նստանք ուտելու համար քիչ մը հաց ու պանիր զոր հետերնիս բերած էինք:

Արեւուն լոյսը որ հոս ու հոն թանձր սաղարթներուն մէջտեղէն կը մաղուէր, պզտիկ ջրվէժներու վրայ կը խաղար այնքան դիւթիչ պատկեր մը ձեւացնելով որ մարդկային կեանքի դժնդակ ողբերգութիւնն իսկ պահ մը պարուրուած կը թուէր բանաստեղծութեան ու գեղեցկութեան մթնոլորտի մը մէջ: Սինֆի կը դիտէր զայն լուիկ, երբ յանկարծ յարեց.

—Ճիշդ այս տեղն է ուր Ուինին կը ջանար անգամ մը ազատել ձայ մը որ վիրաւորուած էր: Կը ջանար բռնել զայն երբ ջուրը կը քշէր կը տանէր զանի, և թռչունը իր թեւերով կը զարնէր անոր իր ցաւերուն ուժէն: Ճիշդ այն ատեն էր որ Ուինիֆրէտ պահ մը եկաւ կեցաւ մեր քով և այնքան սիրեց իմ սազս, որ գրեթէ միշտ կ'ըսէր թէ եթէ կար
ժըշտութիւն մը որ իր հոգին պիտի
նար վերադարձնել աշխարհի վրայ
մեռնելէն յետոյ, այն ալ սազին
պիտի ըլլար: Բայց այս սխալ էր, վասն
ռոմանական երաժշտութիւնը երբեք
նար չարժել Կորճիօի ոգին: Սակայն
նայ յանկուցանել անոր կենդանի
(ուրուականը):

Ու խօսած ատեն նորէն սկսաւ
զարնել ու երգել կալլէսական հին երգ
զորոնք լսած էի Սնովտոնի վրայ
անմոռանալի առաւօտուն:

Ասիկա սովորականին պէս միտքս
ռաւ տարաւ իսկոյն հեռուները, դէ
պատկերն Ֆենելա Սթանլիի, որ իր
ժըշտութեամբ իր շուրջը կը հա
Սնովտոնի ոգիները: Ու տեսակ մը
րօրինակ ցնորք եկաւ վրաս, որ Սինֆի
թեւերն փարիլ տուաւ ինծի: Այն ատե
կը թուէր ինծ տեսնել երկու կապոյ
անքթիթ աչքեր որ կը ցոլային պզտ
ապակեմայլ լճակի մը մէջ զոր քարեր
շրջանակ մը կը բաժնէր հոսանքէն: Ու
յետոյ Ուինիֆրէտի դէմքն ու ամբողջ
կերպարանքը երեւցաւ, Ուինիֆրէտին
մուրացիկ աղջկան մը պէս ցնցոտիներ
հագած ու փողոցի մը անկիւնը կեցած
էր ձեռքը լուցկիներ բռնած ծախելու
համար:

Թարգմ. ՀՐԱՆՏ ԽԱՆՃԵԱՆ
(Շարունակելի)